

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Obavy učitelek mateřských škol
při přijímání dvouletých dětí
do mateřských škol

Vypracoval: Marcela Špeilová
Vedoucí práce: Mgr. Dita Podhrázká

České Budějovice 2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákon. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 24.3. 2017

.....

Marcela Špeilová

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Ditě Podhrázké za připomínky a metodické vedení práce. Dále děkuji paní ředitelce Mateřské školy Vyšehrad v Českém Krumlově Marii, svým kolegyním Jiřině, Zdeňce a Alici za ochotu a čas, který mi věnovaly. A především bych chtěla poděkovat své rodině za pomoc a podporu.

Anotace

Bakalářská práce pojednává o obavách učitelek mateřských škol z přijímání dvouletých dětí do mateřských škol.

V teoretické části se věnuji vývojovému období dítěte v raném dětství, charakteristickým jevům a specifikům tohoto období. Dále se zabývám možnostmi péče o tyto děti a osobností předškolního pedagoga.

V praktické části použiji metody smíšeného výzkumu. Metodou osobního rozhovoru s učitelkami mateřských škol a dotazníkovým šetřením budou zjišťovány obavy učitelek mateřských škol z přijímání dvouletých dětí do mateřských škol.

Klíčová slova: dítě raného věku, obavy, učitelka, péče

Annotation

The thesis discusses the worries of kindergarten teachers from receiving two years old children in the kindergartens.

The theoretical part deals with developmental period of the child so called early childhood, characterised by phenomena and the specifics of this period. It also deals with the possibilities of care for these children.

In the practical part I apply the methods of mixed research. Worries of kindergarten teachers will be collected by method of personal interviews and questionnaires with kindergarten teachers.

Keywords: baby early age, worries, teacher, care

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1. OBDOBÍ RANÉHO DĚTSTVÍ.....	9
1.1. Charakteriska období raného dětství.....	9
1.2. Vývoj dítěte v oblasti tělesné	10
1.3. Vývoj dítěte v oblasti psychické	10
1.4. Vývoj dítěte v oblasti sociální.....	13
1.5. Vývoj dítěte v oblasti motorických dovedností.....	15
1.6. Vývoj dítěte v oblasti řeči	16
1.7. Hra v období raného dětství	18
1.8. Vývoj dítěte v oblasti emoční.....	18
2. PÉČE O DĚTI RANÉHO VĚKU	21
2.1. Historie vzdělávání dětí raného věku.....	21
2.2. Současné vzdělávání dětí raného věku v České republice.....	23
3. OSOBNOST PŘEDŠKOLNÍHO PEDAGOGA.....	23
PRAKTICKÁ ČÁST	26
4. Cíle bakalářské práce, metodika	26
4.1. Výzkumné otázky	26
4.2. Charakteristika výzkumného souboru	26
4.3. Použité metody	26
5. VÝSLEDKY.....	27
5.1. Výsledky na základě rozhovoru.....	27
5.2. Výsledky na základě dotazníkového šetření	29
6. DISKUSE	49

ZÁVĚR.....	52
POUŽITÉ ZDROJE	53
PŘÍLOHOVÁ ČÁST	55

ÚVOD

„Děti se mají vychovávat tak, aby se později nevělely smutně životem a aby nenechaly všechny poklady a krásy světa shnít jen proto, že by k nim nenalezly klíč.“

Antoine de Saint-Exupéry

Pro bakalářskou práci jsem si vybrala téma „Obavy učitelek při přijímání dvouletých dětí do mateřských škol“, neboť je to téma v současné době velmi diskutované. A to odborníky v oblasti vzdělávání, rodiči, ale především učitelkami mateřských škol. Přijímání těchto dětí je spojeno s nevyhnutelnými změnami. Zařazování dvouletých dětí do mateřské školy vyvolává oprávněné obavy.

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na dítě v období raného dětství, na možnosti péče o něj a na osobnost předškolního pedagoga.

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na to, čeho se učitelky mateřských škol v souvislosti s tímto tématem nejvíce obávají. Praktická část obsahuje výsledky jak kvalitativního, tak kvantitativního výzkumného šetření. Kvalitativní výzkumné šetření realizované formou rozhovoru, bylo určitým předvýzkumem, ze kterého pak vycházelo kvantitativní výzkumné šetření formou dotazníků.

Pracuji jako učitelka v mateřské škole v Českém Krumlově a se zařazením dvouletých dětí do MŠ jsem se ve své dosavadní šestileté praxi zatím nesetkala. Téma bakalářské práce jsem si záměrně vybrala proto, abych do této problematiky hlouběji pronikla, seznámila se s nejdůležitějšími aspekty vzdělávání dvouletých dětí a zjistila, jaké obavy mají učitelky mateřských škol při přijímání těchto dětí.

Všechny tyto poznatky ráda uplatním při své další práci v mateřské škole, tak, aby byly spokojeny nejen tyto malé děti, ale i ti, kteří se o ně starají.

TEORETICKÁ ČÁST

1. OBDOBÍ RANÉHO DĚTSTVÍ

1.1. Charakteristika období raného dětství

Období raného dětství zařazujeme do věku batolecího, což je období dítěte od jednoho roku do tří let. V tomto období se rozvíjí celá dětská osobnost a výrazně se vyvíjí dovednosti a schopnosti dítěte. Dítě si začíná uvědomovat svou vlastní existenci, své možnosti, stává se samostatnějším. Typickým znakem tohoto věku je osamostatňování a uvolňování různých vazeb. Uvolňují se vazby, které měly v předcházejícím období svůj význam. Takovým příkladem je např. vázanost na matku. Ta je pro dítě stále velmi důležitou, nicméně rozšíření obzorů dítěti nabízí další možnosti k tvoření vazeb dalších. (Vágnerová, 2012)

Jedná se sice o krátké, ale o to významnější období v životě dítěte, ve kterém dochází nejenom k intenzivnímu rozvoji řeči, ale také k osamostatňování. Dalším charakteristickým jevem je rozvoj motorických dovedností, konkrétně zdokonalování pohybových aktivit a touha po poznání, objevování, manipulaci a experimentaci s předměty. (Vágnerová, 2012)

Zaměříme-li se na děti dvouleté, pak jejich typickým atributem je přirozenost, spontánnost, hravost a zvědavost. Nejvíce se učí nápodobou, pozorováním lidí, věcí a prostředí. Dvouleté děti bývají velmi egocentrické. Dítě je zaměřeno na sebe, nedokáže se vcítit do druhého, často se cítí omezováno. Tyto projevy chování nesmí být zaměňovány s neposlušností, nebo dokonce s nevychovaností. (Kropáčková; Splavcová 2016)

Jelikož dítě usiluje o potvrzení svých kompetencí sebeprosazení, ale i o zjištění svých hranic, potřebuje pevné vedení a kontrolu, jelikož se ještě nedokáže vždy správně orientovat. (Vágnerová, 2012)

Dvouleté děti se ve všech oblastech vývoje chovají s větší jistotou než dříve. I jejich osobnost se ve vnějších projevech zračí už zcela zřetelně. (Matějček, 2005)

Dítě v tomto věku má větší potřebu komunikovat, pohybovat se, zkoušet či pozorovat. Pokračuje proces schopnosti separovat se od blízkých osob. Dítě přichází na to, že rodiče nejsou jen ti jednoznačně přijímající a dobří, ale také odmítající nevhodné chování, zakazují apod. (Matějček, 2005)

„Dvouleté děti vyžadují zvýšenou pozornost učitelek, některé ještě nejsou plně samostatné a vyžadují pomoc dospělé osoby. Období mezi druhým a třetím rokem je v životě dítěte velmi významným obdobím, ve kterém dochází k intenzivnímu rozvoji řeči, výraznému osamostatňování a expanzivnímu rozvoji motorických dovedností, a především zdokonalování pohybových aktivit. Dítě projevuje touhu po poznání, objevování, manipulaci a experimentaci s předměty.“ (Kropáčková; Splavcová, 2016, s.40)

1.2. Vývoj dítěte v oblasti tělesné

Po druhém roce života se tělesný růst zpomaluje. Chlapci na konci tohoto období váží v průměru 13 kg a měří 88 cm, děvčata 12 kg a 87 cm. Dolní končetiny mohou mít tvar do O nebo X, nohy jsou ploché pro tukový polštář na ploskách. Mladší batole chce dělat vše samo, dokáže jíst samo lžičkou a pít z hrnečku. Dokrmování dospělým je však zpravidla nutné. Dítě si svlékne některé části oděvu a spolupracuje při oblékání a mytí (Bělinová L. a kolektiv.,1986).

1.3. Vývoj dítěte v oblasti psychické

1.3.1. Vývoj poznávacích procesů

Dítě raného dětství chce pronikat do světa kolem sebe, ale potřebuje rozlišit, které objekty jsou pro něj potenciaálně ohrožující a které mohou být zdrojem uspokojení. Rozvoj poznávacích procesů vyzorujeme u dítěte změnou přístupu ke světu. Dítě se lépe orientuje a lépe chápe realitu. Uspokojení potřeb jistoty a bezpečí se u dítěte buduje v závislosti na zjištění, že je svět poznatelný a platí v něm určitá pravidla. Děti jsou v tomto období zvědavé a je pro ně lákavé poznávat svět, učit se mu rozumět a chápat. Na základě těchto znalostí dokáže dítě odhadnout význam následující situace. Vědomí toho, že dítě ví, co bude následovat, může vyvolat u dětí různé reakce (např. zdánlivě

přehnané lpění na stereotypech a rituálech). Tyto rituály jsou pro dítě předpokladem bezpečí a jistoty. (Vágnerová, 2012)

Dítě si začíná uvědomovat svou identitu. Místo, aby se označovalo křestním jménem a hovořilo o sobě ve 3. osobě, najednou použije slůvka „já“. To je bezesporu jeden z klíčových obrátů v životě člověka. Tím se člověk přihlašuje k sobě samému. Je to skutečnost zcela zásadního významu, která velmi úzce souvisí s rozvojem osobnosti. (Helus, 2009)

Atraktivní aktivitou pro dítě je poznávání. Piaget toto období nazval „*fází symbolického, před pojmového myšlení*“. (Vágnerová, 2012, str.125)

Dítě si dokáže představit činnosti, objekt, aniž by je provádělo, nebo vidělo. Dítě nemusí reálně manipulovat s objekty, ale může využít paměťových představ a později i slovních označení. Symbol můžeme chápat jako zastoupení něčeho prostřednictvím něčeho jiného, např. obrázku, gesta, slova. (Vágnerová, 2012)

Např. „*Kamínek se pro dítě stává bonbónem, a dřívko letadlem...*“ (Vágnerová, 2012, s.126)

Úroveň změn v myšlení dítěte lze pozorovat při hře. Dítě začíná chápat pojmy (např. slovo pes neoznačuje jednoho konkrétního psa). Dítě také ví, že je jedním z objektů, které se pohybují v prostoru. Při náhlém vyřešení problému se objevuje tzv. aha-zážitek. Symbolické myšlení se projevuje využíváním různých předmětů představujících něco zcela odlišného (např. kostka ze stavebnice nahrazuje koláč). (Říčan, 2004)

Velký význam v procesu symbolického myšlení má odložená nápodoba. Podstata spočívá v tom, že dítě napodobuje činnost dávno potom, co už ji u někoho pozorovalo. Jsou to tzv. hry „na jako“. Pro rozvoj symbolického myšlení je velmi důležitý předpoklad pochopení trvalosti vnějšího světa. Vědomí trvalosti je základem k vytváření předpojmů. Dítě má potřebu označovat různé objekty, se kterými se setkává jménem. Jméno je chápáno jako označení konkrétního předmětu či objektu. Nemá dosud obecnější platnost, proto je nazýváno předpojmem. (Vágnerová, 2012)

Tím, že dítě již umí přemýšlet nad nejvhodnějším řešením situace a zároveň dokáže různé operace provádět jen v představě překračuj rámec prostoru i času. (Langmeier, 2006)

Dítě raného věku ještě nedokáže přesně odhadnout vzdálenosti při orientaci v prostoru. Při vnímání času se soustředí na přítomnost a bezprostřední minulost. Budoucnost nemá pro dítě žádný význam, protože ji zatím nechápe. Používání čísel a slov se odvíjí od pochopení množství. (Vágnerová, 2005)

1.3.2. Vývoj paměti a pozornosti

„V průběhu druhého a třetího roku života se rozvíjí zaměřenost pozornosti a velmi zvolna i schopnost odolávat vnějším rušivým vlivům.“ (Vágnerová, 2012, s.134)

Na konci druhého roku života začíná fungovat vnitřně regulovaná pozornost. Dítě se na relativně krátkou dobu dokáže zaměřit na to, co chce. Dítě dokáže sdílet pozornost, zaměřuje se na to, co považuje za důležité jiný člověk. (Vágnerová,2012)

„Zlepšování paměťových schopností se v batolecím věku projeví rychlejším a účinnějším zpracováním vstupních informací, prodlužováním délky jejich uchování.“ (Vágnerová, 2012, s.135)

V batolecím věku se prodlužuje délka uchování informace a dochází ke zralejšímu zpracování díky různým způsobům ukládání a vybavení. Poznávací procesy se mohou rozvíjet zvláště díky uchování různých zkušeností. Dvacetiměsíční dítě si s týdenním odstupem pamatuje různé činnosti. Pro děti tohoto věku je daleko jednodušší opakovat pohybové aktivity než nějakou situaci popsat. (Vágnerová,2012)

„Explicitní epizodická paměť je teprve na počátku svého rozvoje“ (Vágnerová,2012, s.136)¹

Dítě si pamatuje každodenní události, které se opakují. Starší děti si uchovají v paměti příhody z blízké minulosti. Ke konci období si vytvářejí tzv. scénáře, kdy si dítě pamatuje typický průběh různých aktivit (krmení, ukládání ke spánku, mytí). S tím souvisí vývoj sémantické složky explicitní paměti díky osvojování řeči. Dítě si uchovává poznatky, které lze verbálně popsat. Různé objekty a události si uchovává ve formě představ. Starší batolata si pamatují jednoduchý příběh, např. pohádku. Obvykle zachytí spíš to, co je zaujalo než to, co je podstatné pro děj. V tomto věku se uchovává jen minimum trvalých vzpomínek, jež by si mohl vybavit v pozdějším věku. (Vágnerová,2012)

Nejstarší vzpomínky se tvoří v době, kdy si dítě začíná uvědomovat vlastní já. Je důležité, aby tato trvalá vzpomínka byla vázána k něčemu, co přetrvá i v dalším vývoji. (Vágnerová, 2005)

„Jestliže stavíme na první místo kognitivní vývoj a teprve na další místa vývoj citů, potřeb a lidských vztahů, vzniká dojem, že dítě je především malý badatel, který vnímá svět a rozumově ho chápe, a k tomu se nějak „dodatečně“ připojují city a lidské vztahy.“ (Říčan, 2004, s.56)

1.4. Vývoj dítěte v oblasti sociální

Nejdůležitější a nejpodstatnější část socializačního rozvoje probíhá v tomto období v rámci rodiny. Vztahy se mají tendenci rozšiřovat, rozvíjet, a to především o členy rodiny, resp. širší rodiny. (Vágnerová, 2012)

Závislost na matce, mezi prvním a třetím rokem života batolete, je stále značná. Sociální okruh vztahů se rozšiřuje. Dítě si vytváří svou roli v rodině, začíná jednat podle očekávání druhých. I dítě od ostatních očekává určité chování. (Langmeier, 2006)

V tomto období ovlivňují socializační rozvoj především rodiče. Dítě získává vědomí rodinné identity. V rodinném prostředí se učí sociálnímu chování, a když si je později dostatečně jisté, rozšiřuje svou sociální oblast. (Vágnerová, 2005)

1.4.1. Vztah s matkou

„Úplné odloučení od matky a od domova vůbec budí u batolete zejména ve druhém roce života velmi silnou reakci.“ (Říčan, 2004, str.108)

Důležité je zvládnutí nedobrovolného odloučení od matky. Tzv. separační úzkost se může projevat u dětí zhruba do tří let a má tři fáze. Nejprve přichází fáze protestu, kdy se dítě snaží zbavit cizího člověka. Druhou fází je fáze zoufalství, kdy dítě postupně ztrácí naději a přestává matku volat a hledat. Je často apatické. V poslední fázi odpoutávání, dítě navazuje citovou vazbu k jiné osobě. Pro další navazování vztahů a citový vývoj dítěte je zvládnutí separační úzkosti velice důležitý předpoklad. (Vágnerová, 2005)

1.4.2. Vztah k ostatním lidem

Během batolecího věku si dítě získává vztah i k dalším osobám, mění se chování k cizím lidem. Dítě rozlišuje lidi dle pohlaví, dle stupně jejich blízkosti a dle věku. Dospělí jsou pro něj téměř vždy zajímaví, protože jsou zdrojem zkušeností. Role dospělých je ve vztahu k nim nadřazená. (Vágnerová, 2014)

Velmi záleží na zkušenostech dítěte s cizími lidmi. Důležité je postupné přivýkání autoritám i prostředí. Pobyt batolete v předškolním zařízení by neměl být příliš dlouhý. Nejprve je vhodné, aby u dítěte zůstala matka i během pobytu. Pro dítě je důležité donést si oblíbený předmět či nějakou vlastní hračku. Při přetrvávajících adaptačních problémech, je dobré počkat s adaptací na zralejší věk dítěte. (Langmeier, 2006)

1.4.3. Vztah k vrstevníkům

Přibližně ve dvou letech začíná většina dětí navazovat vztahy s vrstevníky. Zpočátku jsou to jen krátké výměny pozornosti, tahanice, podávání hračky druhému. Batolecí období je rozhodující v osvojení si prosociálního (altruistického) chování (Langmeier, 2006)

Na počátku batolecího věku bývají vrstevníci přijímáni stejně jako hračky či jiné objekty. Vztah k vrstevníkům se odvíjí z předchozí konkrétní zkušenosti dítěte se sourozenci, které přenášejí i na vztahy k cizím dětem. (Vágnerová, 2012)

Zájem dítěte o interakci s ostatními dokazuje, že už je připraveno alespoň na krátkou hru ve skupině. Navštěvování nějakého typu předškolního zařízení snášejí děti většinou dobře a nemusí tím získat škodlivou či ohrožující zkušenost. Škodlivosti zařízení péče pro děti do tří let, který je v České republice rozšířen, vyvrací Saxonberg. Upozorňuje na to, že v posledních dvaceti letech se neobjevila žádná vědecká studie, která by tento názor podporovala. Některé děti však mohou být na pobyt v takovém zařízení ještě nezralé. „... pomyslná hranice tří let, která rozděluje děti na ty, které ještě nejsou schopny opustit rodinné prostředí bez újmy na svém psychickém zdraví, a na ty, které jsou již schopny se do kolektivu jiných dětí bez problémů začlenit, je však součástí soudobého dominantního popularizovaného expertního diskursu v české společnosti.“ (Hašková; Saxonberg; Mudrák, 2012, s.96)

1.5. Vývoj dítěte v oblasti motorických dovedností

1.5.1. Hrubá motorika

Motorický vývoj batolete souvisí s potřebou aktivity, která je uspokojována především pohybem. Pohyb je pro dítě novou zkušeností. Když dítě začne chodit, mění se jeho sociální status a je často považováno za zralejší než dítě, které ještě nechodí. Lokomoce má i sociální význam. Pohybové aktivity jsou pro dítě v tomto období zajímavé samy o sobě. Různé experimenty se svými pohybovými dovednostmi jsou pro tento věk typické. Motorické dovednosti jsou pro dítě i prostředkem k uspokojení jiných potřeb. Rozvoj motoriky zahrnuje všechny svalové skupiny, především kosterní svalstvo a svěrače. Důležité jsou dva druhy pohybu. Retence, tj. udržení něčeho, setrvání někde a eliminace, což znamená tendence pustit, zahodit, opustit to, co už nechce nebo kde už nechce být. (Vágnerová, 2012)

Freud tyto motorické dovednosti považoval za podstatné, a proto batolecí období označil, jako análně-uretrálně – muskulární. (Vágnerová, 2012)

Toto období přeznačil Erikson na období, „*kdy si dítě osvojuje autonomii, kterou lze chápat jako svobodu ve vztahu primárně k sobě samému, k vlastnímu tělu a vlastní osobě.*“ (Říčan, 2004, s.161)

Velmi důležitým mezníkem je schopnost regulovat vyměšování, tzn. dítě je schopno udržet čistotu teprve tehdy, když je schopné ovládat retenci i eliminaci. To mu stejně jako u jiné svalové aktivity přináší uspokojení. Pokud je ale dítě v této oblasti nezralé a má nedostatečně upevněné tyto dovednosti a pokud je na něj vyvíjen tlak, může se toto jednání stát zdrojem problémů, které mohou přetrvávat i do pozdějšího věku. Protože dítě svůj pohyb prociťuje a prožívá, zpřesňuje se vlastní tělové schéma. Dítě začíná své tělo čím dál víc ovládat dle svého přání. Dítě si uvědomuje vlastní pohybové dovednosti. (Vágnerová, 2012)

Postupné pronikání do okolního světa vede dítě k samostatné lokomoci. Dítě dojde tak daleko, jak potřebuje a je to pro něj zajímavé. S velkou chutí manipuluje se vším, čeho se zmocní. Velmi důležitá je pro dítě motivace. Dítě objevuje neustále další a nové podoby prostoru a možnosti aktivit v něm. (Vágnerová, 2012)

Ve dvou letech dítě dobře utíká, zvládá terénní nerovnosti (např. překračuje práh), téměř nepadá. Většina dětí už dokáže jít do schodů bez přidržování. Často přisunují nohu na každém schůdku. Ve dvou a půl letech již dítě nohy střídá. Kolem třetího roku dokáže jít bez problému ze schodů. Dvouleté dítě skáče snožmo na místě či z malé výšky. Teprve až před třetími narozeninami dokáže překonat malou vzdálenost skokem, stejně tak zvládne i jízdu na tříkolce či stoj na jedné noze. (Langmeier, 2006)

1.5.2. Jemná motorika

Pohyby rukou a prstů se v batolecím období se rychle zdokonalují. Ke zdokonalení dochází hlavně při manipulaci s předměty, uchopování a pouštění. Kolem dvou let zvládne dítě přiřazovat tvary k otvorům, napodobit jednoduché stavby, řadit kostky jak vodorovné, tak svisle. Ve třech letech dokáže navlékat větší korálky. (Langmajer, 2006)

1.5.3. Vývoj kresby

Práce s tužkou pokročila do fáze, kdy dítě nejen čmárá, ale dokáže i krouživé pohyby. Dítě po nás dokáže napodobit i svislé čáry – shora dolů. Udělat vodorovnou čáru je pro dítě ještě těžkým úkolem. (Matějček, 2005)

Ve dvou letech se objevuje velké úsilí o čáru vertikálního směru a kruhové pohyby. Ve třech letech napodobuje vertikální, horizontální i kruhové čáry. (Langmeir, 2006)

Během třetího roku života dítě zjišťuje, že kreslení může být prostředkem k zobrazení reality, svoje výtvary pojmenovává až dodatečně. Lidská postava se objevuje mezi obrázky dítěte až ve třech letech, mluvíme o tzv. stadiu hlavonožce. (Vágnerová, 2005)

1.6. Vývoj dítěte v oblasti řeči

Hra s řečí je oblíbenou činností batolat. Základním nástrojem sociální adaptace je jazyk. K tomu, aby si mohlo dítě osvojit stejný jazykový systém, potřebuje model, dle kterého rozvíjí své jazykové schopnosti. Jazykové schopnosti se rozvíjejí pomocí čtyř mechanismů. *„Nápodoba. Děti napodobují řeč dospělých a tímto způsobem se rozvíjejí všechny její složky. Korektivní působení zpětné vazby. Sdělení dítěte má určitý význam. Pokud je nesrozumitelné, lidé na ně nereagují tak, jak dítě potřebuje, a to je pro ně informací, že ho musí říct jinak. Modelování. Rodiče přizpůsobují svůj verbální projev možnosti malého*

dítěte. Specifická zaměřenosti. Děti si všímají především těch složek verbálního sdělení, které mohou mít pro porozumění jeho smyslu větší význam než jiné. (Vágnerová, 2012, str.138)

Dítě se začíná učit skloňovat a časovat, ve dvou letech již sestaví větu o třech slovech a zná krátké říkanky. Každý den se naučí přibližně dvě nová slova. V této době dochází k zásadní změně, kdy začíná chápat symbolický význam slov. Do dvou let se tak slovní zásoba zvětší až desetinásobně. Od počátku třetího roku o sobě začíná mluvit v první osobě. V této době zná asi 900 slov (Langmeier, 2006).

Nejprve se děti učí užívat podstatná jména, protože slovo chápou jako pojmenování nějakého objektu, dění či situace. Dalším slovním druhem, které používá, jsou přídavná jména. Kolem druhého roku začínají děti užívat slovesa. K vyjádření vzájemných vztahů mezi objekty uplatňují v řeči příslovečná určení (např. v krabici, do hrnku, na židli apod.) V dětském slovníku se často objevují nepřesnosti a novotvary. (Vágnerová, 2012)

Vývoj aktivní řeči prochází několika fázemi. *„Období holofrází. Na počátku batolecího věku, mezi 12 a 18 měsíci, je nositelem verbálního sdělení jen jeden slovní výraz. Slovo „ham“ slouží jako označení pro vše, co je k jídlu.“ (Vágnerová, 2012, str.143)*

Další fází je období *„Kumulace holofrází. Mezi 19. -24 měsícem se děti vyjadřují pomocí jednoslovných vyjádření, řazených volně za sebou. Např. ham – bác.“* Následuje *„Období dvouslovných vět.“* Tato změna umožňuje dítěti rychlý rozvoj slovní zásoby. Další rozvoj větné tvorby vychází právě z tohoto základu, který dítě umí obohacovat a obměňovat. Na toto období navazuje *„období telegrafických vět, které se objevují v době do 2 do 2 a půl roku. Typickým znakem je vynechávání slov, která nejsou nezbytná např. koncovky, spojky, části slov. Děti se vyjadřují zjednodušeně, úsporným způsobem, ale s určitým cítem pro bazální gramatickou správnost.“ (Vágnerová, 2012 str.144)*

To, že se objevují věty bez podmětu a věty vyjadřující negaci, je dalším typickým znakem pro vyjadřování batolete. Jsou to projevy, které souvisí s proměnou chápání vlastní osobnosti. *„Mezi 2. a 3. rokem, si děti osvojují základní gramatická pravidla. Jde o období úplných vět.“ (Vágnerová, 2012, s.145)*

K regulaci svého chování dítě začíná používat řeč až ve třech letech, kdy se začíná řídit podle slovní instrukce, kterou si zpočátku opakuje nahlas. (Langmeier, 2006)

Starší batolata umí dodržet standardní slovosled, i když jejich sdělení bývá ještě hodně jednoduché. Když dítě dosáhne tří let, začíná používat souvětí. Toto období se nazývá obdobím prvních souvětí. Souvětí tříletého dítěte vyjadřuje aditivní vztah, časovou následnost a současnost, podmínku i příčinnou souvislost. Umějí použít spojky. (Vágnerová, 2012)

Výslovnost hlásek se nevyvíjí rovnoměrně, hlásky r, l a sykavky jsou pro dítě složitější. Na sluchové úrovni percepce rozvinuté již v kojeneckém období a na koordinaci motoriky mluvidel závisí celý fonologický vývoj. Dítě doláze vnímat rozdíly mezi výslovností svou a ostatních. Užíváním jednodušších slov řeší problém s některými hláskami. (Vágnerová, 2005)

Ruku v ruce s kognitivním vývojem se rozšiřují poznatky o sobě i okolním světě. Tříleté dítě začíná správně rozlišovat barvy, zná celé své jméno i pohlaví. (Langmeier, 2006)

1.7. Hra v období raného dětství

V období kolem druhého roku života začíná být dítě všímavější ke svému okolí. Dítě se usmívá na druhé, podává hračky, oslovuje, kontakty při hře jsou osobnější. Hračka je pro dítě živou věcí a má k ní citový vztah. Ve dvou letech se děti navzájem napodobují. Hra je však stále vedle sebe (paralelní). V průběhu třetího roku života se objevuje ve hře spolupráce. Děti si hračky půjčují, vzájemně si rozdělují role při hře (kooperace). Převládají manipulativní hry. (Langmeier, 2006).

Oblíbenými hračkami se stávají panenky a různé figurky zvířátek. Do dětské hry vstupuje nápodoba. Dítě do hry promítá své znalosti a zkušenosti. Všimáme si také většího zájmu o druhé děti. Hra izolovaná se vyvíjí ke hře paralelní. To znamená, že si děti hrají vedle sebe, navzájem se napodobují, dělají třeba stejnou věc, ale ke spolupráci ještě nedospěly. (Matějček, 2005)

1.8. Vývoj dítěte v oblasti emoční

Během druhého a třetího roku života děti získávají schopnost prožívat různé situace odlišněji, a tak jsou schopny rozdílněji reagovat na emoční projevy jiných lidí. V batolecím věku mají některé emoce větší význam. Různorodost prožitků pomáhá porozumění

sobě samému, ale i napomáhá poznání pocitů ostatních lidí. Emoční prožívání dětí batolecího věku má charakteristické znaky. *„Batolata snadno reagují hněvem a vztekem na aktuální frustraci, kterou cítí jako silnou osobní újmu. Objevují se pocity studu při překročení nějaké normy, kterou jim dospělý připomene. V této souvislosti se lze setkat i s projevy lítosti, smutku nebo napětí. Strach, který lze u batolat pozorovat, je spojen s typickou vývojovou proměnou kognitivních funkcí.“* (Vágnerová, 2012, str.147)

To, že si dítě začíná uvědomovat samo sebe a zkouší své možnosti, se odráží ve změně vztahových emocí. *„Batolata se už cizích lidí nebojí, zejména pokud je s nimi někdo známý.“* (Vágnerová, 2012, str.147)

Specifickou reakcí je intenzita separační úzkosti, jež na počátku tohoto období ještě narůstá, ale na konci druhého roku začíná klesat a ve třech letech se už nemusí vůbec projevit. *„U batolat se lze rovněž setkat s projevy žárlivosti, především na sourozence, egocentrismus se projevuje neochotou se podělit o cokoli a tendencí emotivně se prosazovat za každou cenu“.* (Vágnerová, 2012, str.148)

Batole umí projevit radost z kontaktu s lidmi, ale i soucit. Rozvíjí se prosociální chování. Emoční projevy jiných lidí dětem slouží jako sociální signály. *„V tomto období dochází zároveň k rozvoji vědomí sebe sama, což se projevuje nejenom výše uvedenou separací od hlavní pečující osoby, ale také potřebou sebeprosazení: dvouleté dítě chce některé činnosti provádět samo. Dítě se postupně osamostatňuje, uvědomuje si sebe sama. Výrazným charakteristickým rysem tohoto období je negativismus, což není projev nevhodné výchovy, ale nezralý projev vůle.“* (Kropáčková; Splavcová, 2016, str.41)

Dítě raného věku míří k osamostatnění. Začíná si uvědomovat samo sebe a chce všechno dělat samo. Poznává se v zrcadle, mluví o sobě v první osobě, chválí se a prosazuje svá přání. Proto je toto období také nazýváno fází vzdoru či negativismu. Vzdor se u některých dětí téměř neprojevuje, jiné děti popírají všechno, vzdorují a neposlouchají. Negativismus se nejvíce projevuje ve třetím roce života. Trvá přibližně rok. Protože dítě usiluje o autonomii, patří vzdorovitost k normálnímu vývoji. Neměla by být však příliš dlouho trvající, nezvladatelná nebo nadměrná. Důslednost a stanovení pevných hranic, mezi kterými bude dostatek prostoru pro samostatnost dítěte jsou aspekty pro výchovu velmi důležité. (Langmeier, 2006)

Rozdíly v přístupu jednotlivých osob mohou způsobit zmatek v hlavě dítěte. Výchovné působení na dítě musí být jednotné. To si musí uvědomit všichni, kteří o dítě pečují. (Langmeir, 2006)

Na základě příkazů a zákazu, které mu udělují dospělí si batole osvojuje si normy chování. V období negativismu, se objevují počátky sebekontroly. Od tří let narůstá schopnost sebekontroly a dítě se začíná řídit spíše myšlením než řečí. (Langmeier, 2006)

„Jestliže dítěti násilím zabráníme, aby jednalo, jak právě chce, jestliže je třeba i odneseme na místo, kde si nepřeje být, je vše v pořádku: narazilo na větší sílu, než je samo, a muselo se podrobit, ale nemuselo jednat proti své vůli. Jestliže však batole hrozbami a surovostmi přimějeme, aby šlo, kam nechce, a aby případně ještě poděkovalo, že tam smělo jít, vychováváme Příhodovým výrazem zárodek skety.“ (Říčan, 2004, s. 116).

2. PÉČE O DĚTI RANÉHO VĚKU

2.1. Historie vzdělávání dětí raného věku

V raném dětství ovlivňuje výchovu rodina a vývoj společnosti. V 19. století, přibývá dětí, kterým se nedostává základní péče v rodině, a starost o ně musí převzít druzí. Friedrich Fröbel položil základy péče o děti předškolního věku na počátku 19. století. Kladl důraz především na hru. Tak vznikají první zařízení pro výchovu dětí do tří let. V roce 1844 vznikají v Paříži první jesle. Ve Vídni se objevily hned rok poté (Opravilová, 2016).

S prvními veřejnými institucemi na území České republiky se setkáváme v první polovině 19. století. Kromě jeslí a mateřských škol(českých) vznikaly v tehdejší rakousko-uherské monarchii také opatrovny a dětské zahrádky (Kindergarten). Tyto instituce se nazývaly dětince nebo pěstovny. Vlastenci zakládali České opatrovny, které zajišťovaly výchovu dětí od dvou do pěti let v mateřském jazyce. Podle francouzského vzoru vznikaly jesle pro děti chudých rodičů. Německé dětské zahrádky zaměřené zejména na výchovu a výuku dětí německy mluvících rodičů byly značně finančně nákladné. V roce 1869 vznikla v Praze První česká mateřská škola. Bylo to vzdělávací a výchovné zařízení pro děti od dvou do pěti let. Mateřské školy se staly velmi brzy nejrozšířenějšími institucemi v péči o předškolní děti. (Hašková; Saxonger; Mundrák 2012)

Reformní hnutí, které mělo mezinárodní charakter se na počátku dvacátého století se promítlo do vývoje předškolního vzdělávání promítla činnost reformního hnutí. Hnutí prosazovalo respektování potřeb dětí, odstranění školských způsobů výuky a navrácení hry do mateřských škol. (Syslová, 2011)

V průběhu 2. světové války bylo zrušeno velké množství jeslí i mateřských škol. Po nastolení totalitního režimu bylo opětovné rozšíření mateřských škol. V platnost vstoupil *zákon č. 95/1948 Sb., o jednotném školství*, mateřské školy poskytující péči dětem ve věku tři až pět let se staly pevnou součástí školské soustavy, zatímco jesle spadaly do kompetence ministerstva zdravotnictví (Hašková; Saxonberg; Mudrák,2012).

Tyto instituce zanikly až v roce 1989. V této době je dítě nově vnímáno a uznáváno je i postavení dítěte. Toto stvrzuje Úmluva o právech dítěte (1989). (Opravilová,2016)

Jesle byly považovány za školská zařízení až do roku 2004, kdy byly převedeny do resortu Ministerstva zdravotnictví ČR, kam patřily do března 2012. V dubnu 2012 byla zrušena platnost zákona č. 20/1966 Sb. s odůvodněním, že není nutné, aby péče o zdravé děti byla poskytována v režimu zdravotnických zařízení. Do konce roku 2013 muselo být provozování jeslí jako zdravotnických zařízení ukončeno. (Paloncyová et al., 2013)

Nový dokument Národní program rozvoje vzdělávání v ČR byl zveřejněn v roce 2001. Tzv. Bílá kniha, je označována za první pozitivní krok změn ve školství, je v ní popsáno pojetí a funkce školy, cíle a obsah vzdělávání, struktura školského systému, způsob řízení a hodnocení kvality. Bílá kniha také podpořila inovativní a reformní školy zasazující se o humanizaci vzdělávání. Zásadní změnu v postavení mateřských škol mělo přijetí zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Mateřským školám byl poprvé v historii přiznán statut vzdělávacího zařízení (nikoliv jen výchovného). Mateřské školy jsou samostatným právním subjektem. ředitel zodpovídá za pedagogický i ekonomický rozvoj školy. (Syslová, 2011)

Jako základ tzv. dvouúrovňového kurikula vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT ČR) Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) Tento dokument popisuje cíle, východiska a požadavky pro tvorbu druhé úrovně školních vzdělávacích programů (ŠVP).

„Dle školského zákona se s účinností od 1. 9. 2016 předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let. Tato věta se s účinností od 1. 9. 2020 mění takto: Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let.“ (RVP, s.6, 2016)

„Úprava Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání byla provedena na základě ustanovení zákona č. 82/2015 Sb. a zákona č. 178/2016 Sb., kterými se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.“ (RVP, s.2, 2016)

„Upravený RVP PV nabývá účinnosti od 1. 9. 2016.“ (RVP, s.2, 2016)

2.2. Současné vzdělávání dětí raného věku v České republice

Dosud nejaktuálnějším dokumentem, který byl vydán v Praze dne 16. ledna 2017 Č. j.: MSMT-27987/2016-1 je „*Informační materiál ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let v mateřské škole. Ten uvádí, že Zákonem č. 178/2016 Sb., ze dne 20. dubna 2016, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, je s účinností od 1. 9. 2016 stanoveno, že se předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let. S odloženou účinností od roku 2020 bude předškolní vzdělávání organizováno pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let.*“ Dokument dále odkazuje na Úpravy RVP PV, Podmínky pro vzdělávání, Odbornou kvalifikaci učitele mateřské školy, Další vzdělávání učitelů mateřské školy, Organizaci vzdělávání, Financování, Spolupráci se zákonnými zástupci dětí, Spolupráci s ostatními organizacemi.

3. OSOBNOST PŘEDŠKOLNÍHO PEDAGOGA

„Obraz učitelky mateřské školy vychází z představy ideální, laskavé matky, jejíž péče o děti je podložena především instinkty a láskou, obohacena příslušnými dovednostmi a vzděláním.“ (Opravilová, 2016, str.186)

Tak, jak se vyvíjela institucionální výchova, prosadilo se povolání učitelky mateřské školy do učitelské profese. S učitelkou mateřské školy se setká více než 90 % populace předškolních dětí. Profese učitelky mateřské školy je společensky závazná a odpovědná. Být pedagogem v mateřské škole znamená odpovědně plnit všechny požadavky, které toto povolání přináší. (Opravilová, 2016)

Učitelství a práce s dětmi v raném věku rozhodně patří do profesí, o kterých se mluví jako o poslání. Je proto nutné počítat s větším objemem péče. Děti se učí základu, na kterém je postaven celý jejich další život. (Kropáčková; Splavcová, 2016)

Učitelka je odborně kvalifikovaná průvodkyně dítěte i jeho rodičů. Základním postojem je pro učitele podpora dítěte. Hlavním úkolem předškolního pedagoga je v tom, že podporuje integraci dítěte do skupiny. Rolí učitele je jednat pedagogicky, zaměřovat se na individuální potřeby dítěte a jeho rodiny. (Niesel; Griebel, 2005)

„Děti od učitelky očekávají, že bude plnit jejich přání, uspokojí potřeby, bude vyžadovat jen to, co zvládnou, bude laskavá, vstřícná a spravedlivá“. (Opravilová, 2016, str.186)

Odborné vzdělání, očekávané chování, komunikativní a specifické dovednosti, znalost metod a prostředků předškolního vzdělávání a do jisté míry i věk, posilují autoritu učitelky mateřské školy především u rodičů. Z pohledu dětí autorita učitelky není prioritou. (Opravilová,2016)

„Učitel/učitelka je odborně vybaveným, profesionálně zdatným, kompetentním vůdčím aktérem edukace dítěte.“ (Helus, 2004, str.261)

Základními předpoklady pro profesy předškolního pedagoga jsou učitelovi kompetence, jeho profesionalita, jeho osobnost a jeho ctnosti. (Helus, 2004)

Osobnostně postojevé kvality (pedagogická láska, pedagogická moudrost, pedagogická odvaha a pedagogická důvěryhodnost) jsou velmi důležitou podmínkou práce pedagoga, zvláště proto, že hlavními příjemci těchto kvalit jsou děti. Učitelka je pro děti vzorem. *„Učitelka je pro děti zrcadlem správného chování, od učitelky přijímají vše jako dobré, vhodné a žádoucí“.* (Kropáčková; Splavcová, 2016, str.61)

Konkrétní seznam požadavků na předškolního pedagoga by mohl být velmi pestrý a dlouhý. Všeobecná shoda panuje na několika požadavcích. Patří k nim pedagogický optimismus, zaujetí a aktivní přístup k práci, tvořivost jako schopnost nacházet nová, originální řešení a umění citlivě jednat s dítětem. (Opravilová,2016)

Další profesní dovedností učitelky mateřské školy je schopnost reflexe a sebereflexe, tzn. hodnotit adekvátně jednotlivé dítě, ale samozřejmě i svojí vlastní práci. Podstatnou součástí práce předškolního pedagoga je jeho další vzdělávání v oboru. Jelikož výrazně vzrůstá význam předškolního vzdělávání, jsou na předškolní pedagogy kladeny stále vyšší požadavky a nároky. Pro pedagoga je důležité orientovat se v nových metodách a přístupech k dětem. Důležité je především propojovat teoretické znalosti s praxí a naopak. (Kropáčková; Splavcová, 2016)

Nároky na učitelku stoupají, jelikož současná rodina postrádá dostatečný prostor pro širší socializaci. *„Učitelka není jen ten, kdo dohlíží, jak si děti hrají, vede je ke slušnému chování a občas naučí básničku či taneček. Není ani tím, kdo rodičům zajišťuje sociální servis, i když právě to rodiče očekávají a její profesionální působení dostatečně neoceňují.*

Učitelka je odborník v otázkách předškolní výchovy a vzdělávání, partner, poradce rodiny, diagnostický terapeut v práci s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami.“(Opravilová, 2016, s.188)

„Dle současné legislativy a aktuálního znění zákona o pedagogických pracovnících (zákon č. 563/2004Sb.) lze kvalifikaci pro výkon povolání učitelky mateřské školy získat na úrovni středního odborného vzdělávání nebo na úrovni vzdělávání terciárního na vyšší nebo vysoké škole“. (Opravilová, 2016, str. 188)

PRAKTICKÁ ČÁST

4. CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE, METODIKA

Cílem výzkumného šetření v rámci bakalářské práce je zjistit, jaký názor mají učitelky mateřských škol na přijímání dvouletých dětí do MŠ, dále pak, jaké obavy z přijímání dvouletých dětí učitelky MŠ mají a poslední otázkou budu zjišťovat, jsou-li učitelky MŠ připraveny na práci s dvouletými dětmi v MŠ.

4.1. Výzkumné otázky

1. Jaký názor mají učitelky MŠ na přijímání dvouletých dětí do MŠ?
2. Čeho se učitelky MŠ nejvíce obávají při přijímání dvouletých dětí do MŠ?
3. Jak jsou učitelky MŠ připraveny na práci s dvouletými dětmi?

4.2. Charakteristika výzkumného souboru

Komunikačními partnery při předvýzkumu (pomocí rozhovorů) za účelem tvorby dotazníků byly paní učitelky mateřské školy Vyšehrad v Českém Krumlově. Čtyřmi komunikačními partnerkami byly učitelky různých věkových kategorií a s různou dobou pedagogické praxe.

4.3. Použité metody

Výzkumné šetření bylo prováděno pomocí kvalitativní i kvantitativní metody, tedy rozhovorem i dotazníkem. Rozhovory (struktura rozhovoru Příloha č.1) byly uplatněny jako předvýzkum, z jehož výsledků byl zhotoven dotazník.

Dotazník (Příloha č.2) obsahuje celkem dvacet uzavřených otázek. Výsledky dotazníků jsou pak zpracovány a prezentovány pomocí grafů.

5. VÝSLEDKY

5.1. Výsledky na základě rozhovoru

Jak už bylo zmíněno, předvýzkum byl realizován pomocí rozhovorů. Celkem byly provedeny čtyři rozhovory s učitelkami Zdeňkou, Marií, Alicí a Hanou. Dvě respondentky byly učitelky s dlouholetou praxí (35–40 let), jedna učitelka s praxí do 20 let a jedna učitelka s praxí do 5 let.

5.1.1. Rozhovor s učitelkami

Otázky rozhovoru:

1. Jak vnímáte to, že do mateřské školy budou přijímány děti od dvou let?

2. Máte nějaké obavy z přijímání dvouletých dětí do mateřských škol?

3. Do jaké třídy byste dvouleté děti zařadila, homogenní nebo heterogenní?

4. Jak si představujete práci s dvouletými dětmi?

První otázka, kterou jsem těmto komunikačním partnerkám položila, byla, jak vnímáte to, že do mateřské školy budou přijímány dvouleté děti.

Paní učitelka Zdeňka v žádném případě nesouhlasila a dodala „*Vracíme se do dob minulých, dítěti do 3 let je nejlépe u mámy, v mateřské škole nemá co dělat.*“ Další učitelky berou to, že do mateřských škol budou přijímány dvouleté děti jako fakt, se kterým se nedá nic dělat a budou se s ním muset smířit. Všechny dotazované se shodly na tom, že jelikož s takto malými dětmi ještě nepracovaly, nemohou vycházet ze svých předchozích zkušeností.

Další otázkou bylo, zda mají nějaké obavy z této práce. Všechny odpověděly, že samozřejmě ano. Paní učitelka Alice se obává „*každodenního odtrhávání dětí od maminek, pláče a tesknění*“. Paní učitelka Zdeňka má obavu z počtu dětí ve třídách „*představa toho, že jedno dítě budu přebalovat a další tři mě budou potřebovat, mne děsí*“. Další obavou paní učitelek z praxe bylo stolování. „*Takto malé děti se ještě samostatně nenají, jak jich budu krmit tolik najednou?*“ Další obavou všech dotazovaných byly hygienické návyky, a také nezvládání sebeobslužných těchto dětí. Paní učitelky, Hana a Marie, byly

rozhodně proti tomu, že by při sebeobsluze dětí měly pomáhat. „*Přebalovat děti rozhodně nebudu, není to moje práce*“, odpověděla Hana. Další obavou byla komunikace a celodenní činnost. Hana „*nedokážu si představit, jak s těmito dětmi budu vést pedagogickou činnost, a jak s nimi budu komunikovat*“. Na tom, že porozumět slovníku takto malých dětí bude velice náročné, se shodly všechny dotázané.

Paní učitelka Alice velmi upozorňovala na individuální přístup k dítěti, který vzhledem k počtu a věku dětí nebude možný. Hana dodala: „*Myslím si, že pedagogické zkušenosti u těchto dětí vůbec neuplatním, budu se starat hlavně o uspokojení základní potřeb dětí.*“ Alice zdůraznila: „*Velmi důležitá je komunikace s rodinou, zjistit od rodičů co nejvíce informací o dítěti a s rodiči komunikovat. Obávám se ale, že při takovém počtu dětí to nebude zcela možné.*“ Marie se vyjádřila: „*Obávám se toho, že budu muset být pro všechny děti najednou teď a tady. Ze zkušenosti z minulých let, kdy jsem měla ve třídě děti tříleté, mi byl jeden klín pro tři děti málo...a co nastane teď, když jich bude celá třída?*“

Další otázkou bylo začlenění dvouletých dětí do tříd.

Z rozhovorů vyplynulo, že dvouleté děti by bylo vhodné zařadit do heterogenní třídy. Alice odpověděla: „*Starší děti by pomáhaly mladším*“. To vyvrací paní učitelka Marie: „*Dvouleté děti by starší děti zdržovaly ve všech činnostech, které jim mateřská škola nabízí.*“

Na další otázku jste na práci s dvouletými dětmi dostatečně odborně připravená všechny učitelky shodně odpověděly, že ne. V případě, že by měly s dvouletými dětmi pracovat by v rámci DVPP uvítaly další přínosné informace.

Poslední otázka pro dotazované byla: Jak si představujete práci s dvouletými dětmi?

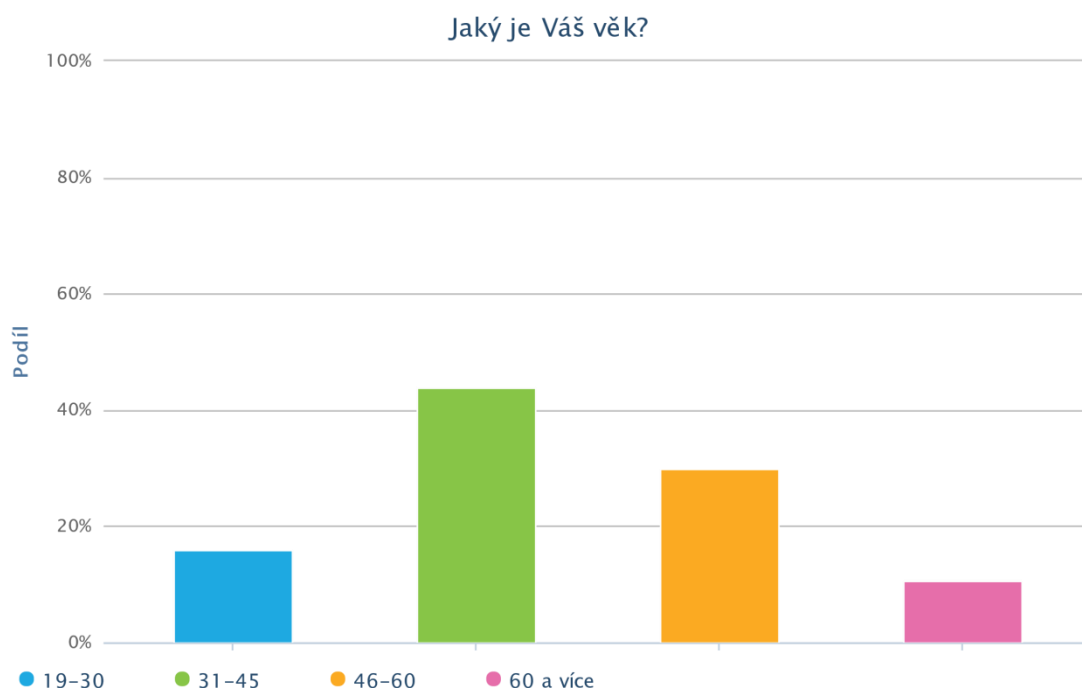
Paní učitelka Zdeňka si tuto práci vůbec představit nedokáže. „*je to degradace pedagogické profese, z učitelky se stává opatrovnice*“.

Ostatní paní učitelky si práci s dvouletými dětmi představit dokážou, ale pouze za splnění některých podmínek. Hana uvádí: „*K práci s dvouletými dětmi bych určitě potřebovala mít vhodné prostory a vybavení ve třídě.*“ Alice se připojila s poznámkou: „*Podmínkou pro práci s dvouletými dětmi je počet těchto dětí a pečujících osob ve třídě. prvkem pro tuto práci je komunikace s rodiči a vzájemná důvěra mezi rodiči a učitelkami.*“

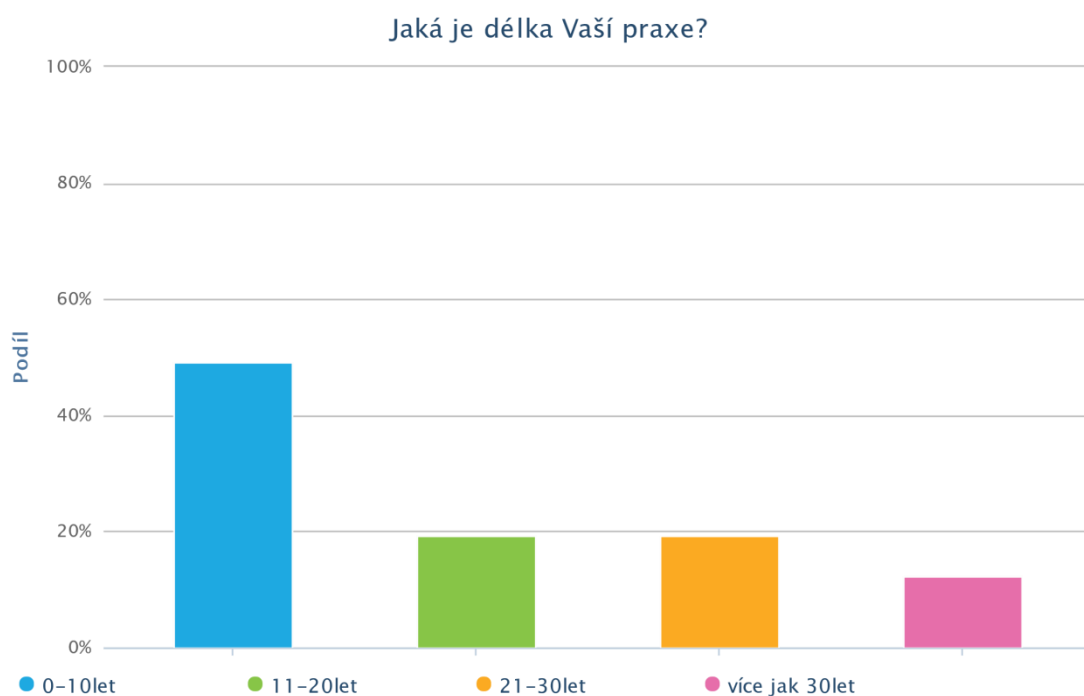
5.2. Výsledky na základě dotazníkového šetření

5.3. CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ

Bylo vyhodnoceno celkem 57 dotazníků, mezi respondenty nebyl ani jeden muž, to znamená, že co se týče pohlaví, odpovědělo 57 žen, tedy 100%.

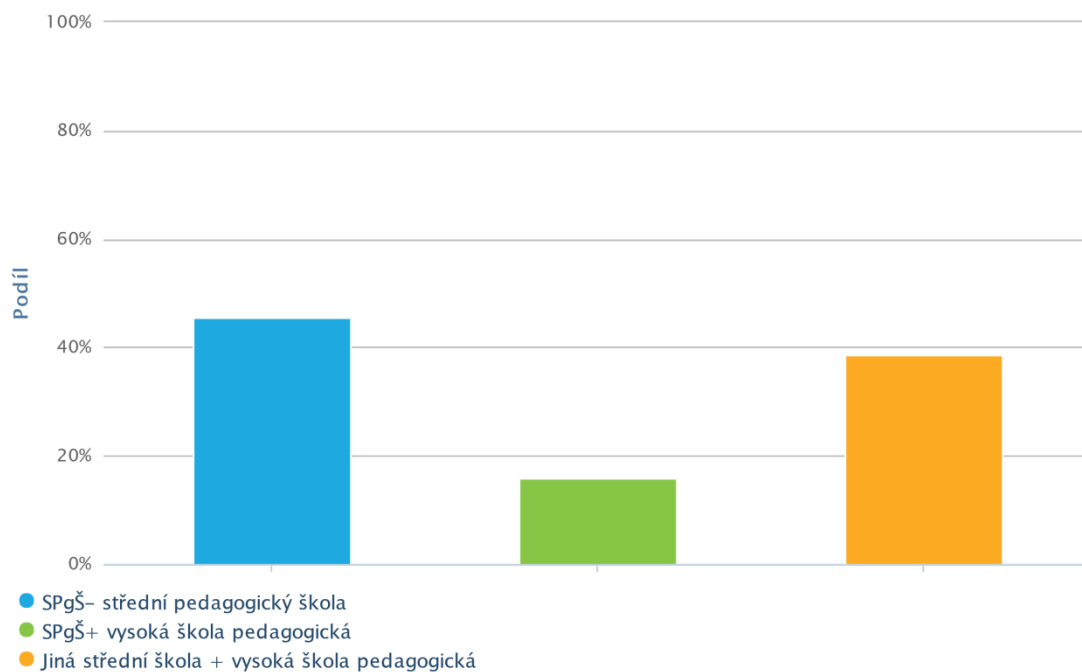

Věk respondentů byl různorodý, nejvíce dotazníků vyplnily ženy ve věku 31-45 let (43,9 %), dále to byly ženy ve věku 46-60 let (29,8 %). Méně odpovědí jsem pak obdržela od respondentek ve věku 19-30 let (15,8%) a nejméně od učitelek, které překročili hranici 60 let (10,5%).

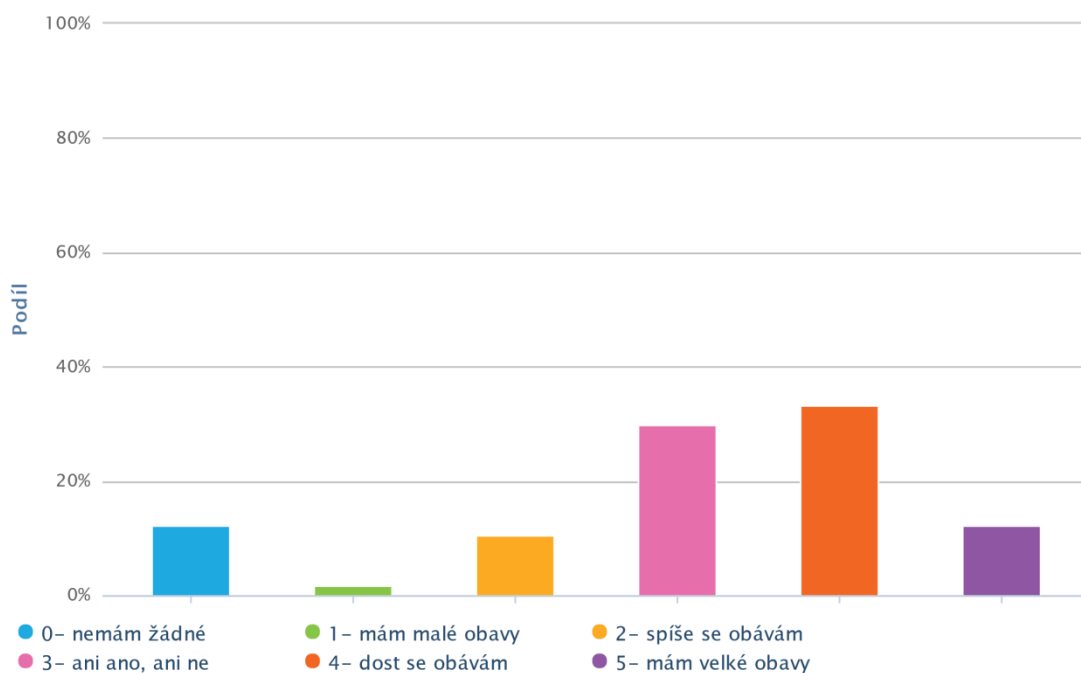
Další informace o respondentkách se týká délky jejich praxe. Nejvíce respondentek pracuje v mateřské škole méně než 10 let (49,1 %), ve dvou bodech se počet respondentek shoduje 11–20 let (19,3 %) a 21-30 let. Poslední položkou této otázky bylo více než 30 let praxe, tuto odpověď označilo 7 osob, tedy 12,3 % z dotazovaných.

Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

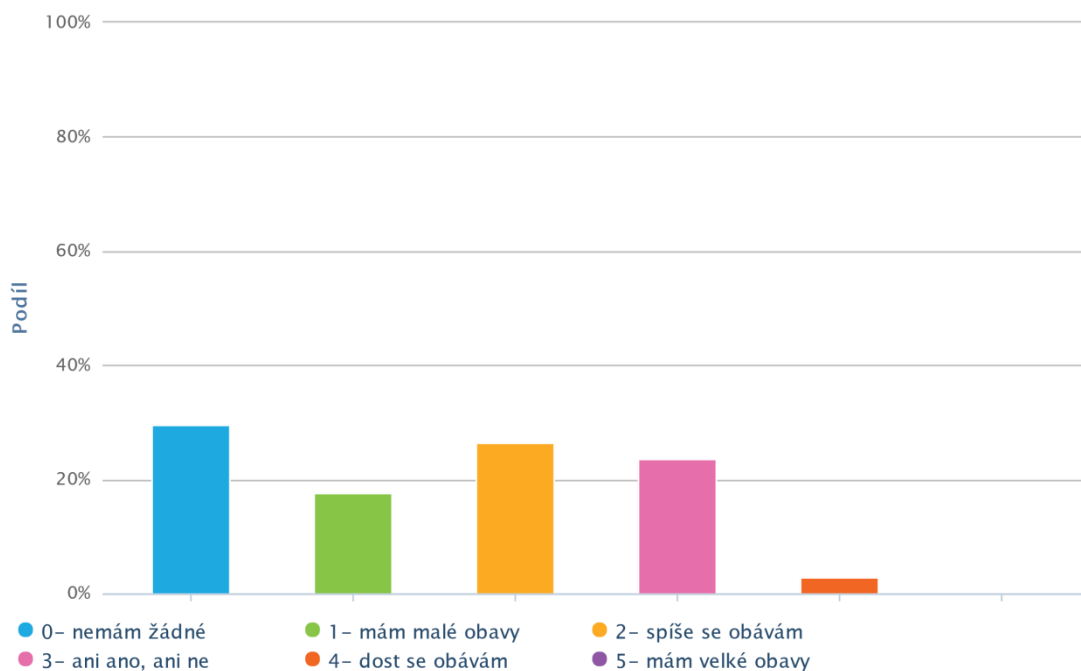
Třetí otázkou jsem zjišťovala vzdělání učitelek. Nejvíce učitelek 45,6% dosáhlo středoškolského vzdělání na SPgŠ. 38,6% učitelek vystudovalo jinou střední školu a vysokou školu pedagogickou. Pouze 15,8% dotazovaných vystudovalo SPgŠ i vysokou školu pedagogickou.

Obáváte se začleňování dvouletých dětí do MŠ?

Z grafu můžeme vyčíst, že velké obavy ze začleňování dvouletých dětí má 12,3% dotázaných. 33,3 % učitelek se začlenění dvouletých dětí dost obává. 29,3% dotazovaných neví. 10,5% respondentek se spíše obává. 1,8 % dotazovaných má malé obavy a 12,3 % dotazovaných se začlenění dvouletých dětí obavy nemá.

Máte obavy z komunikace s dvouletými dětmi?

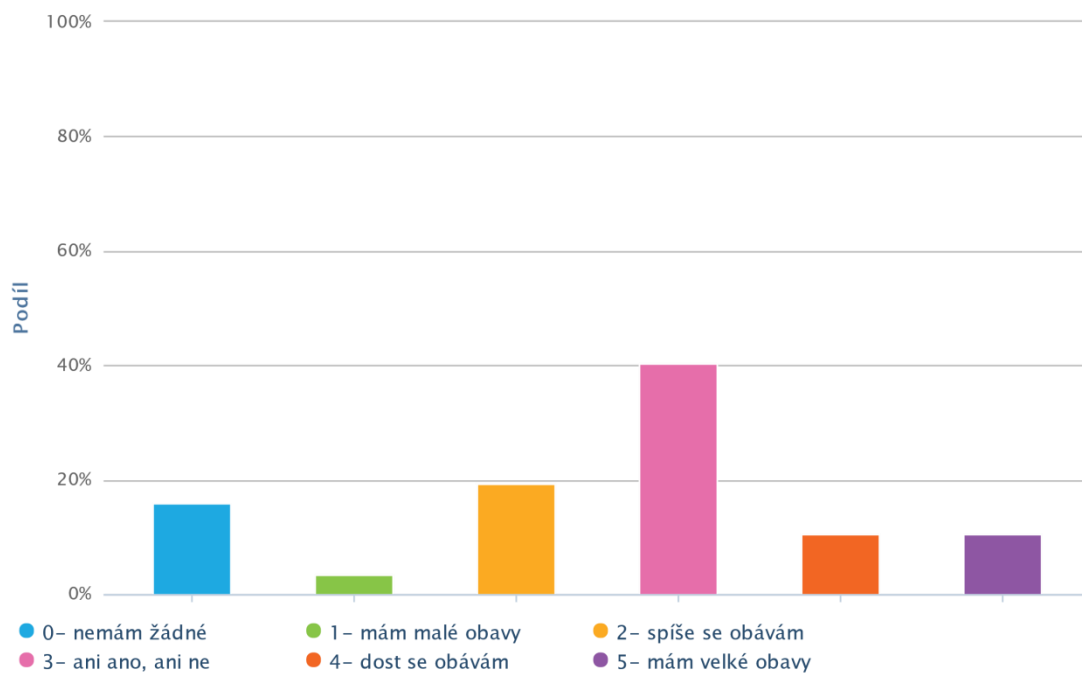

Z komunikace s dvouletými dětmi nemá žádné obavy 29,4 % dotazovaných, malé obavy má 17,6 % respondentek, spíše se obává 26,5 % dotázaných, 23,5 % neví, dost se obává 2,9 % dotazovaných. Z komunikace s dvouletými dětmi velké obavy nemá žádná z dotazovaných učitelek.

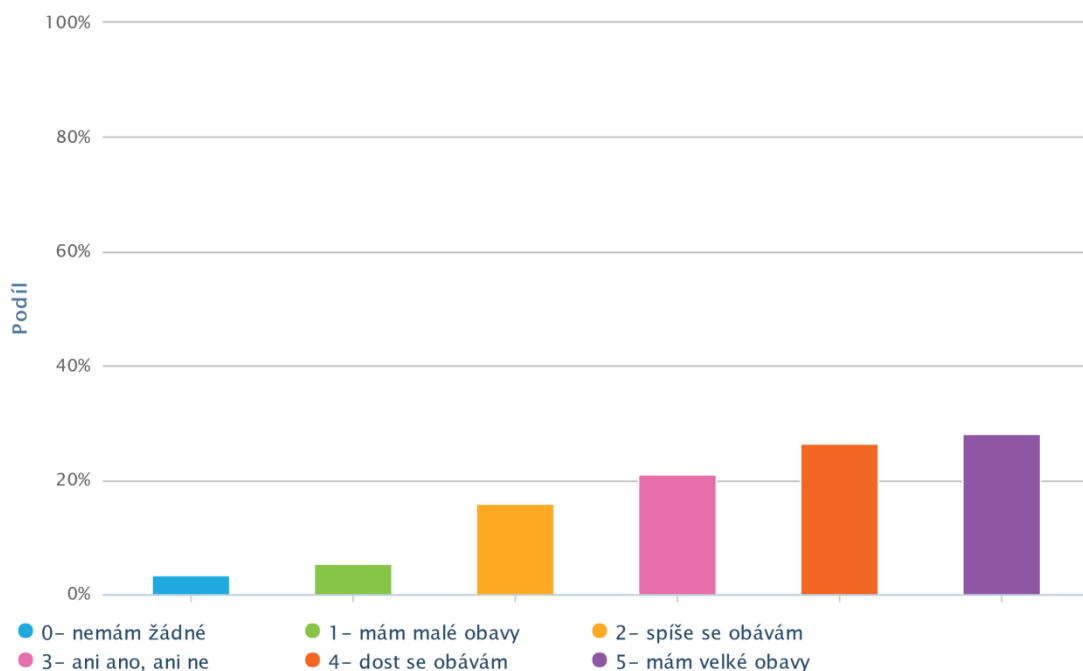
Z grafu č.6 můžeme vyčíst, že z počtu dětí ve třídě má velké obavy 47,4% učitelek. 33,3 % respondentek má dost velké obavy, 8,8 % neví, 3,5 % respondentek má malé obavy a 5,3 % dotazovaných nemá žádné obavy.

Obáváte se většího hluku ve třídě?

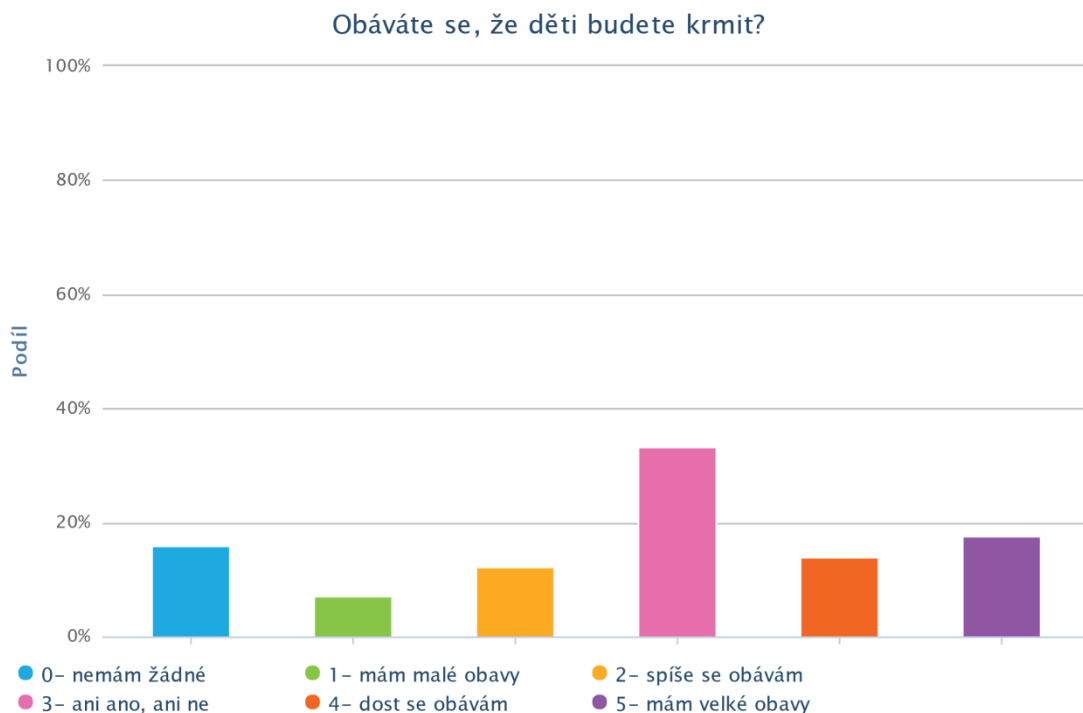

V grafu č. 7 vyplývá, že hluku ve třídě se učitelky dotazované učitelky hodnotí takto. 40,4% se nedokáže rozhodnout, 10,5% dotázaných se hluku ve třídě dost obává. Shodně, tedy 10,5% dotázaných, má z hluku ve třídě velké obavy. Spíše se obává 19,3 % dotázaných. Malé obavy má 3,5 % respondentek. Žádné obavy z hluku ve třídě nemá 15, % respondentek.

Máte obavy z " odtrhávání" dětí od rodičů a následného pláče?

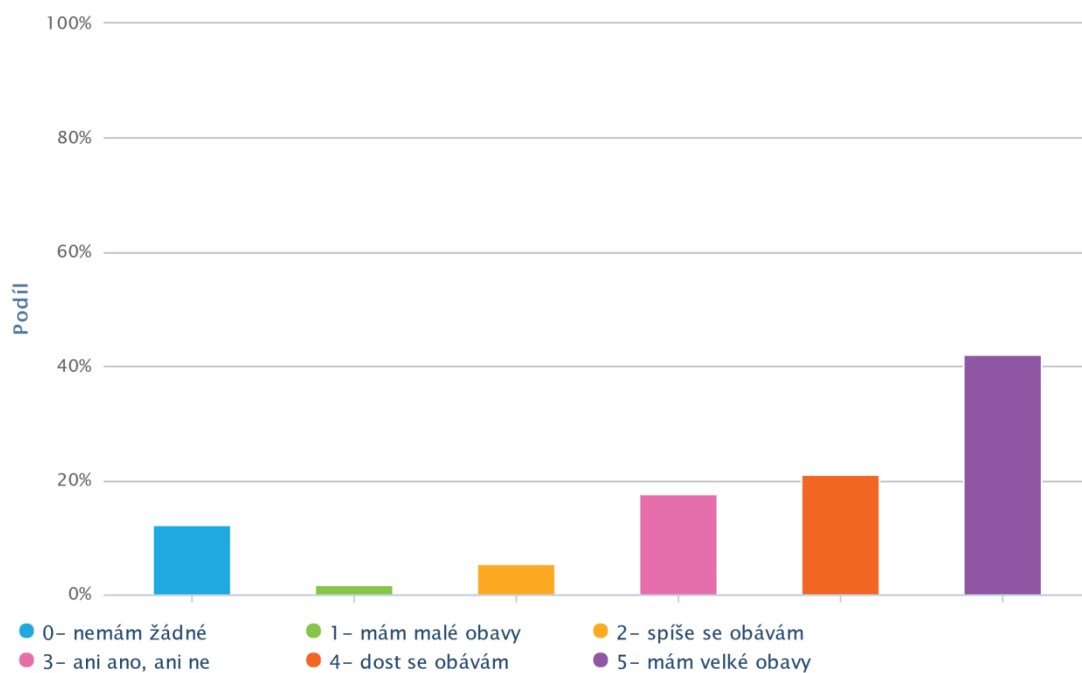

Z grafu č.8 můžeme vyčíst to, že 28,1% dotazovaných má velké obavy z " odtrhávání" dětí od rodičů. Tohoto problému se dost obává 26,3 % učitelek, 21,1 % se nedokáže rozhodnou 15,8 % dotázaných se spíše obává. Malé obavy má 5,3 % respondentek. Bez obav je 3,5% učitelek.

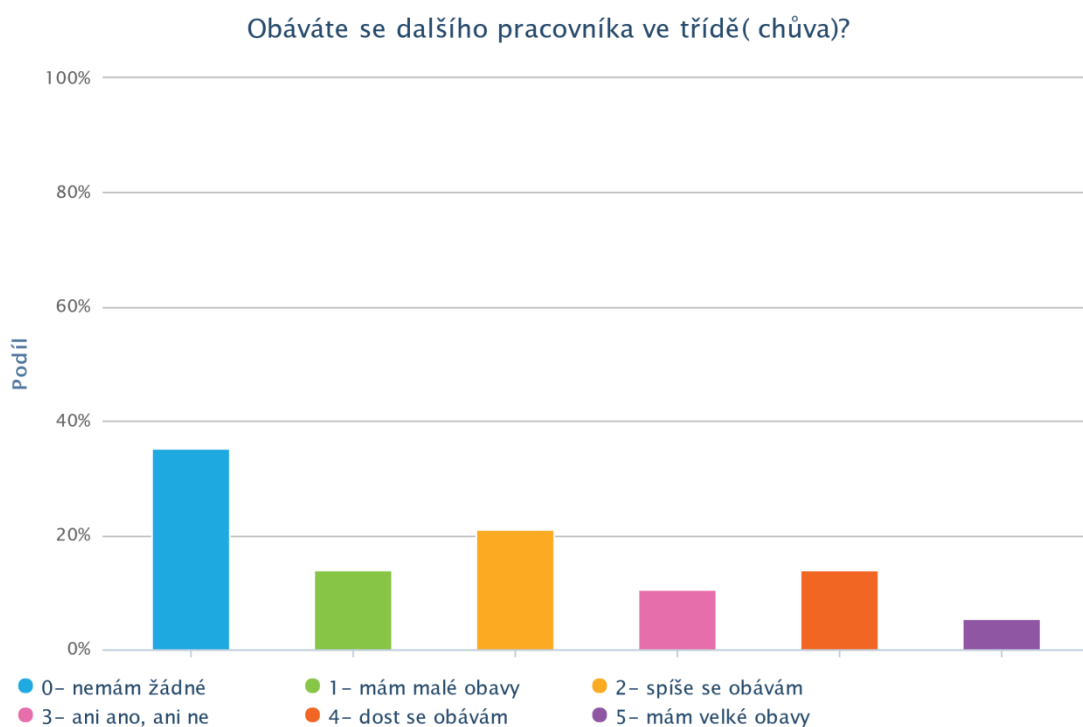

Graf č. 9 ukazuje, že z krmení dětí má velké obavy 17,5 % respondentek, 14 % dotázaných se dost obává, 33,3 % se nedokáže rozhodnout. Spíše se obává 12,3% dotazovaných. Malé obavy z krmení dětí má 7 % učitelek. Z krmení dětí nemá žádné obavy 15,8% dotazovaných učitelek.

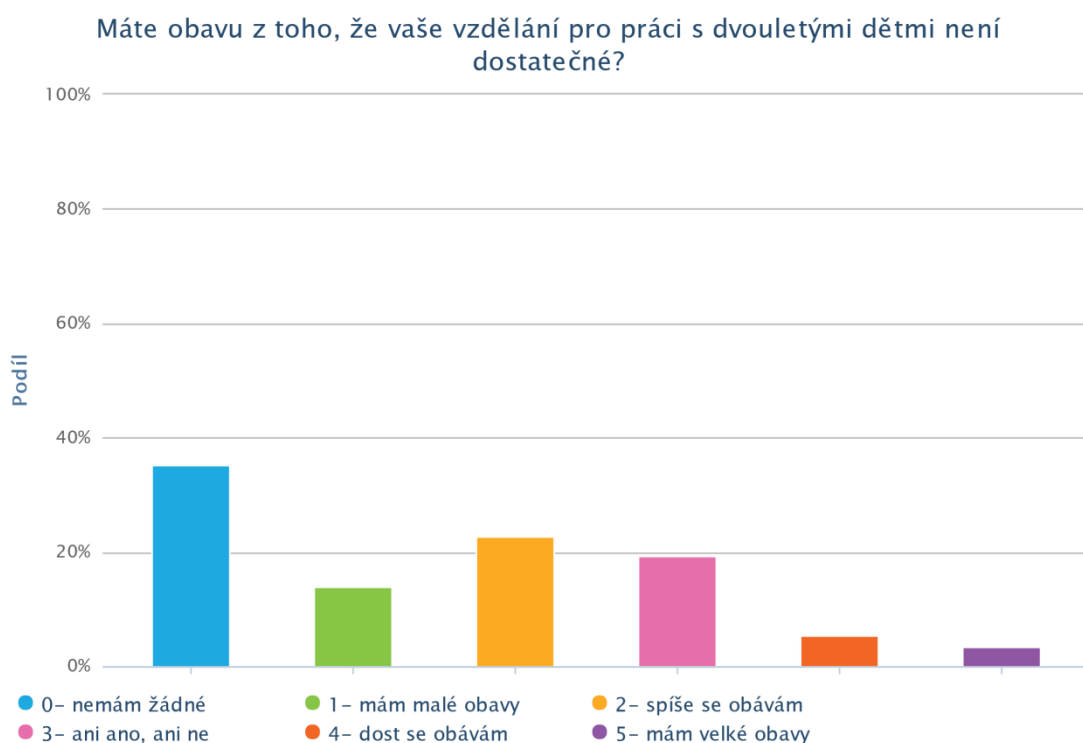
Obáváte se toho, že budete děti přebalovat?

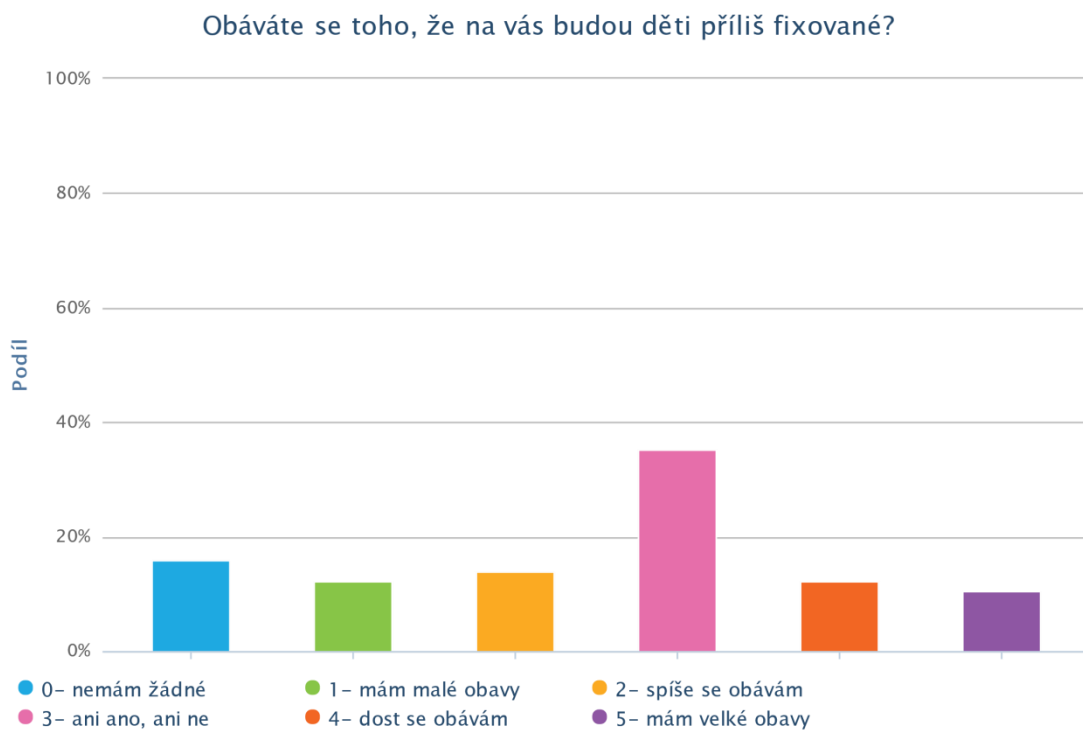
Z grafu č. 10 vyplývá, že z přebalování dětí má velké obavy 42,1 % dotazovaných, 21,1 % dotázaných se dost obává přebalování dětí, 17,5 % se nedokáže rozhodnout. Tohoto problému se spíše obává 5,3% učitelek. Malé obavy má 1,8% a bez obav je 12,3% respondentek.

Graf č. 11 ukazuje, že z dalšího pracovníka ve třídě většina dotazovaných 35,1 % dotazovaných nemá žádné obavy, 14 % dotázaných má malé obavy. Dalšího pracovníka ve třídě se spíše obává 21,1 % učitelek, 10,5 % dotázaných neví. Velké obavy z dalšího pracovníka má 5,3% respondentek.

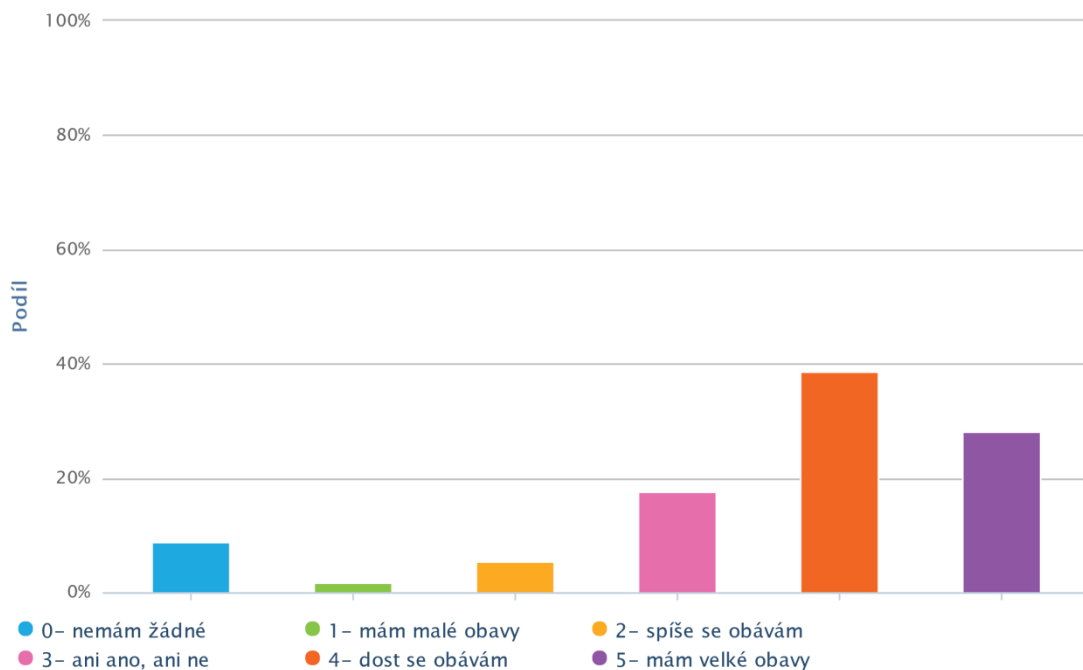

Graf č. 12 nám ukazuje, že 35,1 % respondentek nemá žádné obavy z nedostatečného vzdělání. 14% dotázaných má malé obavy. Toho, že vzdělání není dostatečné se spíše obává 22,8% respondentek, 19,3% učitelek neví. Dost se obává 5,3 % dotázaných a velké obavy z nedostatečného vzdělání má 3,5 % respondentek.

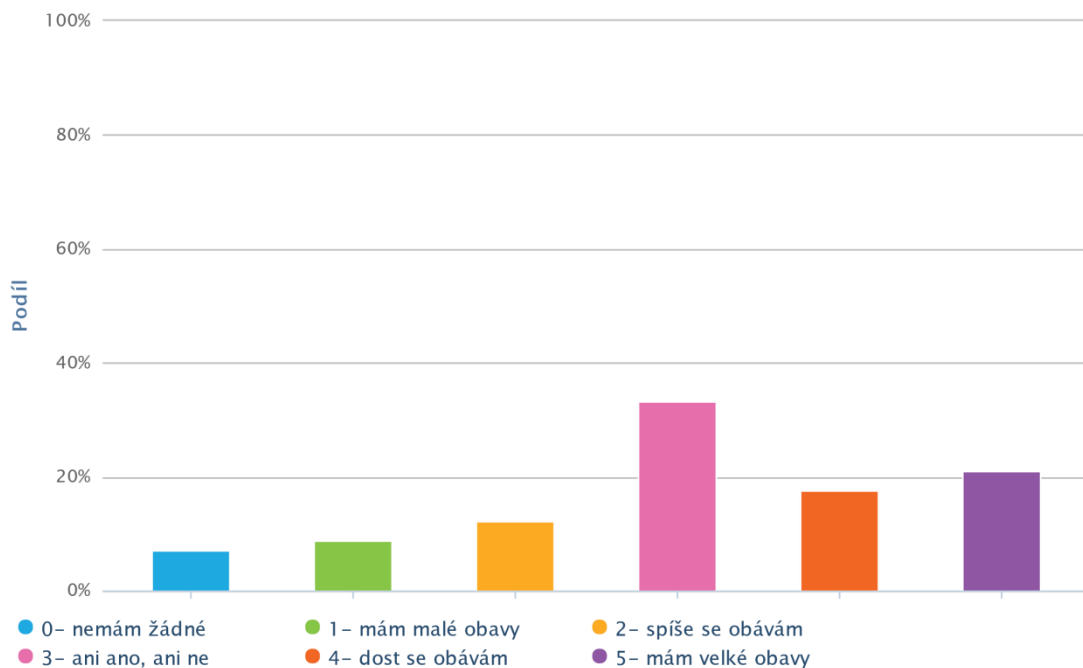
Graf č. 13 vyhodnocuje obavu z fixování dítěte na učitelku mateřské školy. 35,1% dotázaných nedokáže tuto obavu vyhodnotit, 15,8% respondentek žádnou obavu nemá. Malé obavy má 12,3% učitelek. Fixace dítěte na učitelku se spíše obává 14% respondentek, dalších 12,3% dotázaných se dost obává fixace dětí na učitelku a 10,5% dotazovaných má velké obavy.

Obáváte se toho, že vaši pozornost a péči budou potřebovat všechny děti v jeden moment?

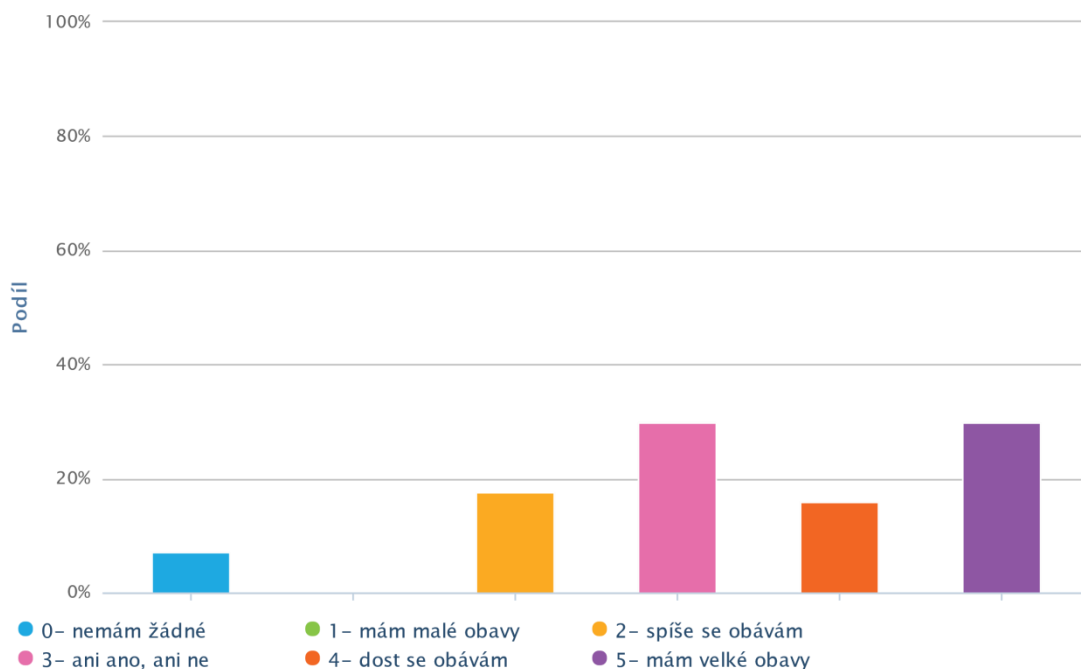
Graf č.14 nám zobrazuje to, že 38,6% dotazovaných se dost obává toho že je budou v jenom momentě potřebovat všechny děti. Z toho má velké obavy 28,1% respondentek, 17,5% dotazovaných se nedokáže není rozhodnuto, spíše se obává 5,3% dotazovaných učitelek. Obavy nemá 8,8% respondentek.

Máte obavy z toho, že se takto malé děti ještě neumí samostatně oblékat?

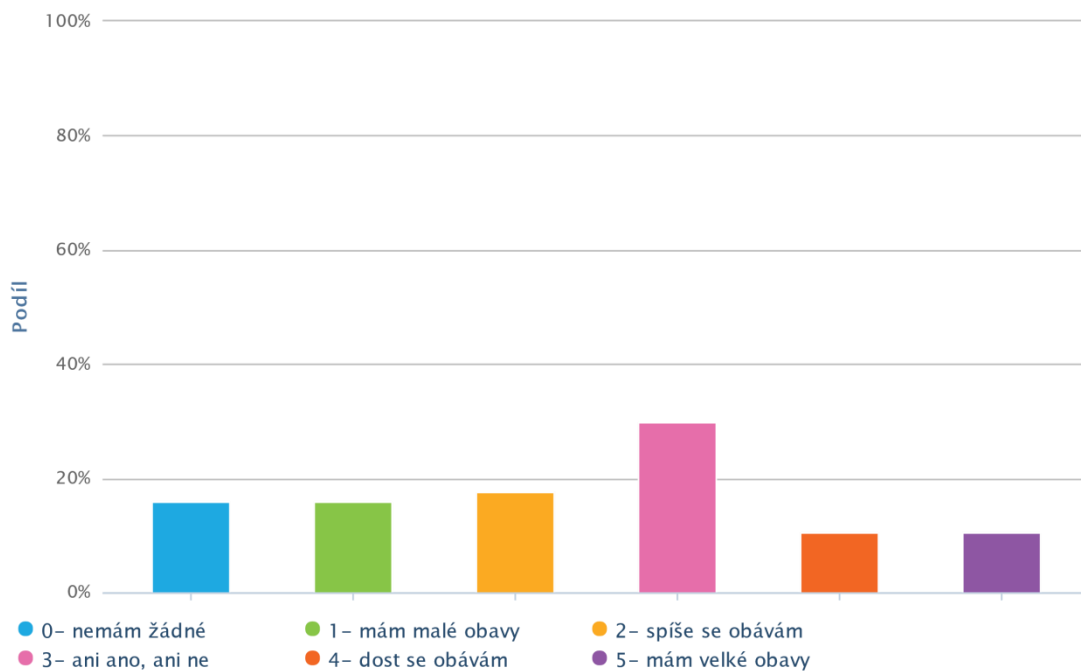
Z grafu č. 15 můžeme vyčíst, že 21,1% dotazovaných má velké obavy z toho, že se děti neumí samostatně oblékat. Dost se obává 17,5 % učitelek, 33,3 % respondentek se nedokáže rozhodnout. Spíše se obává 12,3% učitelek. Malé obavy z toho, že se děti ještě neumí oblékat má 8,8% dotazovaných učitelek, 7% učitelek nemá žádné obavy.

Obáváte se toho, že na děti budete část dne sama?

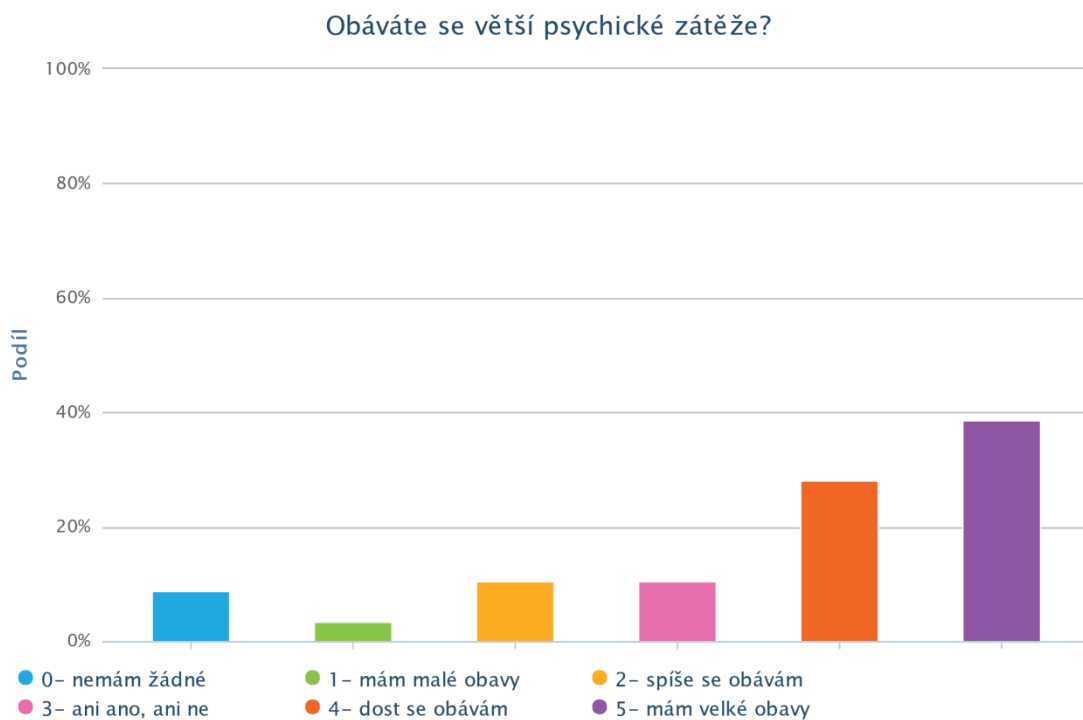

Graf č.16 zobrazuje obavy učitelek z toho, že budou část dne na děti samy. Z tohoto má velkou obavu 29,8 % dotázaných, 15,8 % dotázaných se dost obává, 29,8 % učitelek se nedokáže vyjádřit. Žádné obavy nemá 7% dotázaných a malé obavy nemá ani jedna dotázaná učitelka.

Obáváte se Vaší větší fyzické zátěže?

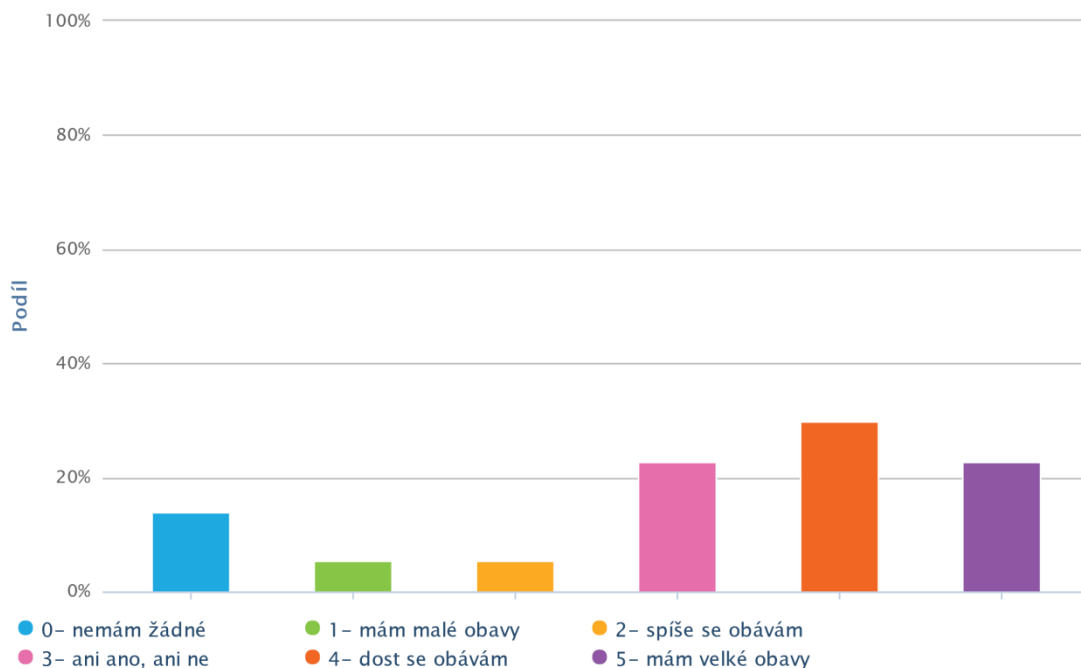

Graf č.17 vyhodnocuje to, jaké obavy mají učitelky z větší fyzické zátěže. 15,8% učitelek nemá žádné obavy z větší fyzické zátěže. Stejně procento dotazovaných 15,8% má malé obavy z větší fyzické zátěže. Spíše se obává 17,5% učitelek, 29,8 % respondentek neví jestli se obávat či ne, 10,5% dotázaných se dost obává větší fyzické zátěže. Stejně procento učitelek 10,5% má z větší fyzické zátěže velké obavy.

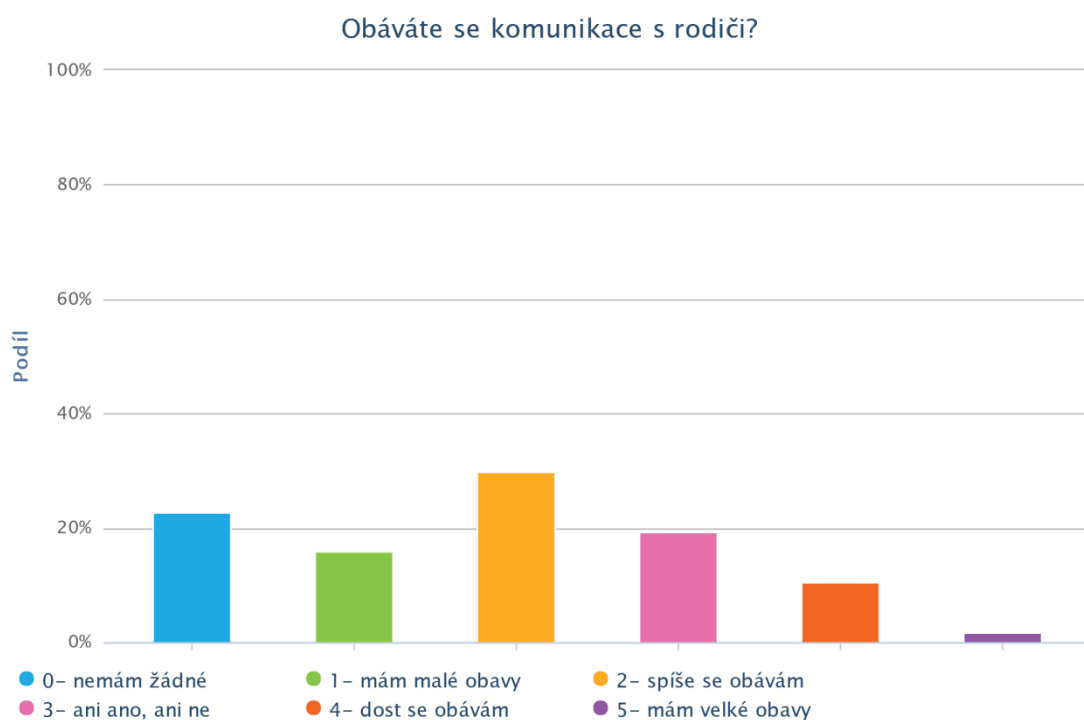

Z grafu č. 18 vyplývá, že větší psychické zátěže má velké obavy většina dotazovaných 38,6%. Větší psychické zátěže se dost obává 28,1% učitelek, 10,5% se nedokáže rozhodnout a stejné procento dotazovaných 10,5% se spíše obává větší psychické zátěže. 3,5% dotazovaných má z větší psychické zátěže malé obavy a 8,8% učitelek nemá žádné obavy.

Obáváte se degradace pedagogické profese(učitelky budou spíše opatrovatelkami, nepůjde o pedagogický proces)

Grafem č. 19 ukazujeme obavy učitelek z degradace pedagogické profese. Z toho má velké obavy 22,8% učitelek. Dost se obává 29,8% dotazovaných, 22,8% učitelek se nedokáže rozhodnout, 5,3% respondentek se spíše obává, stejné množství dotazovaných, 5,3% má malé obavy z degradace pedagogické profese. Žádné obavy z degradace pedagogické profese nemá 14% dotazovaných učitelek.

Na posledním grafu vidíme, že z komunikace s rodiči má velké obavy pouze 1,8% dotázaných. Komunikace s rodiči se dost obává 10,5% učitelek, 19,3% má i nemá obavy z komunikace s rodiči. Komunikace s rodiči se spíše se obává 29,8 % respondentek, 15,8 % učitelek má malé obavy z komunikace se rodiči. 22,8% dotazovaných nemá žádné obavy z komunikace s rodiči.

6. DISKUSE

Jelikož se od 1. 9. 2020 bude předškolní vzdělávání organizovat již pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let, je toto téma v naší společnosti čím dál více diskutováno. Hlavním důvodem, proč jsem si zvolila tuto problematiku, byla skutečnost, že jsem si sama nedokázala představit, na co všechno se mám připravit, jak bude probíhat integrace takto malých dětí do mateřských škol a čeho se při práci s těmito dětmi mohu obávat.

Otázky, které mě k tomuto tématu napadly, byly: Jaký názor na přijímání dvouletých dětí do MŠ mají mé kolegyně? Čeho se obávají? Jsou na takovou situaci připravené? A jelikož otázek v mé hlavě neubývalo a přicházely další a další, rozhodla jsem se u této problematiky zůstat. Jak již bylo zmíněno, při výzkumném šetření jsem použila kvalitativní i kvantitativní metodu. Kvalitativní metoda (formou rozhovorů) posloužila jako předvýzkum, na základě kterého jsem pak sestavila dotazníky. Otázky jsem směřovala k učitelkám mateřských škol. V rámci dotazníkového šetření se mi podařilo získat data od 57 učitelek mateřských škol z Českého Krumlova a okolí.

„Dvouleté děti vyžadují zvýšenou pozornost učitelek, některé ještě nejsou plně samostatné a vyžadují pomoc dospělé osoby. Období mezi druhým a třetím rokem je v životě dítěte velmi významným obdobím...“ (Kropáčková; Splavcová, 2016, s.40)

Otázky rozhovoru:

- 1. Jaký názor mají učitelky MŠ na přijímání dvouletých dětí do MŠ?**
- 2. Čeho se učitelky MŠ nejvíce obávají při přijímání dvouletých dětí do MŠ?**
- 3. Jak jsou učitelky MŠ připraveny na práci s dvouletými dětmi?**

1. Jaký názor mají učitelky MŠ na přijímání dvouletých dětí do MŠ?

Z rozhovorů i dotazníkového šetření vyplynula odpověď na první otázku. Většina dotázaných učitelek se přijímání dvouletých dětí obává. Učitelky vnímají to, že do mateřských škol budou přijímány dvouleté děti jako fakt, se kterým se nedá nic dělat a budou se s ním muset smířit. Jelikož organizace předškolního vzdělávání probíhala dosud pro děti od 3 let, nemají učitelky zkušenosti s dětmi dvouletými. Z této neznalosti vyplývají i určité obavy, které učitelky mateřských škol mají.

2. Čeho se učitelky MŠ nejvíce obávají při přijímání dvouletých dětí do MŠ?

Co se týče druhé výzkumné otázky, největší obavy mají učitelky z počtu dětí ve třídě. Od toho se, dle názorů učitelek, odvíjí i další obavy, které učitelky mateřských škol mají. Respondentky se nezdřáhaly vyjádřit velké obavy z přebalování a zajišťování hygienických potřeb dětí. Myslí si také, že jejich psychická zátěž bude větší. Mají obavy z toho, jak, u ještě nezralých dětí, zvládnou každodenní odtrhávání od rodičů a jejich pláč. Proto, aby se mohly individuálně věnovat dětem, by většina učitelek ocenila další „pomocnou ruku“ (chůvu, popř. další kolegyni), která by jim s péčí o takto malé děti pomohla.

3. Jak jsou učitelky MŠ připraveny na práci s dvouletými dětmi?

Z rozhovorů vyplynulo, že učitelky mají zájem o další sebevzdělávání k této tématice, důležité je ale zmínit, že dle názoru učitelek je jejich vzdělání a profesní připravenost pro práci s dvouletými dětmi dostatečné. Dle názoru učitelek bude také k práci s těmito dětmi potřeba větší komunikace s rodiči. Učitelky by měly od rodičů mít informace o případných zdravotních problémech dětí, o reakcích na nové podněty, o komunikaci s dítětem a podobně. Proto, aby do mateřských škol mohly být dvouleté děti přijímány, bude třeba uzpůsobit i materiální vybavení tříd tak, aby vyhovovalo takto malým dětem.

Domnívám se, že obavy učitelek mateřských škol vyplývají především z vysokého počtu dětí ve třídě a poměrně malých zkušeností učitelek s takto malými dětmi. Pokud budou v mateřských školách přijata opatření, týkající se počtu dětí ve třídách, tzn. na jednu dospělou osobu maximálně čtyři takto malé děti, jsou učitelky připraveny na to, aby s takto malými dětmi v mateřské škole pracovaly.

„Není možné realizovat předškolní vzdělávání bez upravených podmínek, konkrétně sníženého počtu dětí na jednoho učitele. Jeden učitel mateřské školy nemůže s ohledem na kvalitu předškolního vzdělávání i bezpečnost dětí pracovat ve třídě s až 28 dvouletými dětmi, toto nikde v zahraničí není.“ (Kropáčková; Splavcová, 2016, str.25)

ZÁVĚR

Jak už jsem zmínila, téma přijímání dvouletých dětí do mateřských škol je v současné době v mateřských školách velmi aktuální. Mateřské školy mají ještě několik let na to, aby pro takto malé děti připravily podmínky tak, aby neutrpěla kvalita předškolního vzdělávání. To bylo hlavním důvodem, proč jsem se věnovala právě tomuto tématu. Byla bych ráda, aby i naše mateřská škola byla připravena na příchod dvouletých dětí.

Jelikož jsem o problematice dvouletých dětí v mateřské škole neměla příliš mnoho informací, byl můj názor na přijímání dvouletých dětí do mateřské školy skeptický. Mou první myšlenkou bylo to, zdali je vůbec dobré takto malé děti do mateřské školy přijímat. Avšak čím více jsem pronikala do této problematiky a získala více informací o dětech, péči o ně i osobnosti pedagoga, můj pohled na toto téma se postupně měnil. Při výzkumném šetření jsem došla k pro mne překvapivým závěrům (např. skutečnost, že jedna z velkých obav učitelek je počet dětí ve třídě).

Díky bakalářské práci jsem si uvědomila, že i když nemám vůbec žádné zkušenosti s dvouletými dětmi nejsou už mé obavy tak veliké. Zjistila jsem, že to, jakou intenzitu obavy učitelek budou mít záleží především na tom, jaká opatření budou v souvislosti s přijímáním dvouletých dětí do mateřské školy přijata. Tzn. když bude ve třídě malý počet dětí budou i obavy učitelek menší. Uvědomila jsem si, že nezáleží na zkušenostech, délce praxe nebo na titulu, ale spíše na osobnosti učitelky a podmínkách, které panují v konkrétní mateřské škole.

Dospěla jsem k názoru, že toto téma není zdaleka uzavřené a je třeba se nad ním neustále zamýšlet a vytvořit podmínky v mateřských školách tak aby byli šťastné děti, rodiče i učitelky.

„Obraz učitelky mateřské školy vychází z představy ideální, laskavé matky, jejíž péče o děti je podložena především instinkty a láskou, obohacena příslušnými dovednostmi a vzděláním.“ (Opravilová, 2016)

POUŽITÉ ZDROJE

- ANONYMOUS., Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: VÚP, 2016
- BĚLINOVÁ, L. a kol., Metodika výchovné práce v jeslích a mateřských školách. Praha: SPN, 1986.
- HAŠKOVÁ, H., SAXONBERG, S., MUDRÁK, J., Péče o nejmenší. Boření mýtů. Praha: Slon. 2012.
- HELUS, Z., Dítě v osobnostním pojetí. 2.přepřacované vydání. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-628-5
- KOŤÁTKOVÁ, S., Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4435-3
- KROPÁČKOVÁ, J., SPLAVCOVÁ, H., Dvouleté děti v předškolním vzdělávání od podzimu do zimy. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-7496-7
- LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., Vývojová psychologie. 2. aktuální vyd. Praha: Grada, 2006, 368 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
- MATĚJČEK, Z., Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte. Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-0870-6
- NIELSEN, R., GRIEBEL, W., Poprvé v mateřské škole. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-989-5
- OPRAVILOVÁ, E., Předškolní pedagogika. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-9087-4
- PALONCYOVÁ, J. et al., Nové formy denní péče o děti v sociálních věcech, 2014. ISBN 978-80-7416-203-9.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., Pedagogický slovník. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- ŘÍČAN, P., Cesta životem. 2. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7367-124-7.
- SYSLOVÁ, Z., BORKOVCOVÁ, I., PRŮCHA, J., Vzdělávání a péče v raném věku. Komparace české a zahraniční situace. Praha: Wolters Kluwers, 2014. ISBN 978-80-7478-354-8
- VÁGNEROVÁ, M., Vývojová psychologie. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

VÁGNEROVÁ, M., Vývojová psychologie: dětství a dospívání. 2. Přpracované vydání.
Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1
ZÁKON Č.561/2004 Sb. O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném
vzdělávání (Školský zákon)

PŘÍLOHOVÁ ČÁST

PŘÍLOHA Č. 1

Dotazník pro učitelky mateřských škol

Vážená kolegyně/ kolego Jsem studentkou 3.ročníku, oboru „Učitelství pro MŠ“ na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích. Žádám Vás o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce. Cílem dotazníku je zjistit, jaký je Váš názor na přijímání dvouletých dětí do MŠ. Dotazník je anonymní a slouží výhradně pro potřeby zpracování BP.

Vždy zakroužkujte 1 odpověď, ze škály nabízených, hodnotte jako ve škole tzn.

0 = žádné obavy, 5 = největší obavy.

Děkuji za Váš čas a ochotu

Marcela Špeilová

Otázky do dotazníku:

1. Jaký je Váš věk?

- a) 19-30
- b) 31-45
- c) 46-60
- d) 60 a víc

2. Jaká je délka vaší praxe?

- a) 0-10let
- b) 11-20let
- c) 21-30let
- d) více jak 30let

3. Jaké je vaše dosažené vzdělání?

- a) SPgŠ-Střední pedagogická škola
- b) SPgŠ+vysoká škola pedagogická
- c) Jiná střední škola + vysoká škola pedagogická

4. Obáváte se začlenění dvouletých dětí?

0 1 2 3 4 5

5. Máte obavy z komunikace s dvouletými dětmi?

0 1 2 3 4 5

6. Máte obavy z počtu dětí ve třídě?

0 1 2 3 4 5

7. Obáváte se většího hluku ve třídě?

0 1 2 3 4 5

8. Máte obavy z „odtrhávání dětí od rodičů a následného pláče dětí?

0 1 2 3 4 5

9. Obáváte se, že budete děti krmit?

0 1 2 3 4 5

10. Obáváte se, že budete děti přebalovat?

0 1 2 3 4 5

11. Obáváte se dalšího pracovníka(chůva) ve třídě?

0 1 2 3 4 5

12. Máte obavu z toho, že vaše vzdělání pro práci s dvouletými dětmi není dostatečné?

0 1 2 3 4 5

13.Bojíte se toho, že na vás budou děti příliš fixované?

0 1 2 3 4 5

14.Obáváte se toho, že vaši pozornost či péči budou potřebovat všechny děti v jeden moment?

0 1 2 3 4 5

15.Máte obavy z toho, že se takto malé děti ještě neumí samostatně oblékat?

0 1 2 3 4 5

16.Obáváte se toho, že na děti budete část dne sama?

0 1 2 3 4 5

17.Obáváte se větší fyzické zátěže?

0 1 2 3 4 5

18.Obáváte se větší psychické zátěže?

0 1 2 3 4 5

19.Obáváte se degradace pedagogické profese?

0 1 2 3 4 5

20.Obáváte se komunikace s rodiči?

0 1 2 3 4 5

PŘÍLOHA Č.2

Ukázka rozhovoru

Věk: 46let

Pohlaví: Žena

Délka praxe: 5 let

1. Jaký postoj máte k přijímání dvouletých dětí do mateřské školy?

„Myslím, že pro takto malé děti je nejlepší být se svou maminkou. Když nám ale zákon bude ukládat tyto děti do mateřských škol, tak mi nezbyde než se s tím smířit. Měl bych z toho trochu těžkou hlavu. Na to, že budu mít ve třídě dvouleté děti bych se musela psychicky připravit, protože s dvouletými dětmi nemám zatím žádné zkušenosti, ale určitě bych to zvládla. Musela bych si připravit s kolegyní třídu, připravit se domlouvání s maminkou, zjistit o dětech co nejvíce.“

2. Máte nějaké obavy z přijímání dvouletých dětí do MŠ?

„Samozřejmě, že ano. Nejvíce se obávám toho každodenního odtrhávání dětí od maminek, protože vím, že všechny děti na to neponesou snadno a na odloučení od matky nejsou připraveny. Takže se obávám toho pláče a tesknění. Další obavou je počet dětí ve třídě, protože mít ve třídě zapsaných 20 dvouletých dětí je úplně nepředstavitelné. Představovala bych si tak maximálně 9 dětí ve třídě a k tomu ještě chůvu. Náročné bude i udržování čistoty a hygieny dětí, protože některé děti ještě neumí chodit na nočník. Přebalování my nevadí, ale musím na to abych se postarala o jedno dítě mít čas. A ne, že jedno dítě budu přebalovat a další 4 za mnou, nebo někde ve třídě budou plakat. I stolování nebude snadné,

děti se neumí sami napít z hrnečku, budu je muset krmit. Nemám obavu z krmení, ale z toho, že se nedokážu postarat o všechny děti najednou. Další věc, která mě napadá je vybavení tříd. Budeme muset úplně vyměnit zařízení třídy. S malými dětmi se budeme víceméně plazit po zemi, takže jim musíme připravit válečí koutky, nikde žádné ostré hrany, nábytek, který bude vyhovovat jejich rozměrům. Nevím také jestli budu všem dětem rozumět. Budu se muset s každou mámou domluvit, jak s dítětem komunikuje, co pro které dítě znamená, který výraz. Některé dítě papat třeba vůbec neznámá. Tzn. mít individuální přístup ke každému dítěti, na což v počtu kolem dvaceti dětí vůbec nebude čas.“

3. Do jaké třídy byste dvouleté děti zařadila?

„Pokud bych ve třídě měla 2 až 3 dvouleté děti bylo by pro mě lepší, aby byly ve třídě kde jsou i děti starší, které by jim pomohly se sebeobsluhou. I když je pravda, že při jakémkoliv problému s dvouletáky, (třeba když se pokakají, nebo budou brečet) jim dám přednost a pak se mi všechny ty starší děti budou bezprizorní. Beru zpět. Dvouleté děti by měly mít vlastní třídu, protože mají jiné potřeby, jiný režim a potřebují jinou péči než děti starší.“

4. Máte dostatek informací o práci s dvouletými dětmi, jste připravena na práci s dvouletými dětmi?

„Myslím, že nejsem. Vzdělání, které mám se specializovalo na věkovou kategorii 3-6 let. O mladších dětech vím, jen ze zkušeností s dětmi vlastními. Musela bych si načíst literaturu, uvítala bych nějaké školení, zjistit metody, jak s těmito dětmi pracovat, co potřebují.“

5. Jak si představujete práci s dvouletými dětmi?

„Jak už jsem řekla, myslím, že většinu dne s těmito dětmi budu trávit na zemi, což pro mne bude fyzicky dost náročné. O pedagogické práci jako takové dle mého názoru nemůže být moc řeč. Budeme se spíše starat o to, aby byly uspokojeny základní potřeby dítěte. Aby se děti začlenily do kolektivu, zvykly si na nová pravidla, naučily se zvládat hygienu a sebeobsluhu.“